

Itájtol Jesucristo yej kijkuiloj San Marcos

Juan yej tabautizarowa kipowa itájtol Dios

¹ Ijkín pewa ye'notíciáj de Jesucristo,* yej Diospa iPiltzín.

² Ikya profeta Isaías ijkín kijkuiloj ken Dios kijlij:

Ta' xikaki, niktítanis se notatitan miej tej aya nimitztítani,
iga tayakanas iga mata-ijliti iga mamopreparadojtokan iga tiwí'.

³ Mokaki itájtol inón tatítan, tajtowa recio ipan desierto.† Kijtowa:

“Xikajtewákanya iga ankichiwaj yej ayekti, ijkón ankitapowaj ojti iga toTeko.”

⁴ Ijkón Juan tabautizarowaya‡ ipan desierto iwán kijlij iga nochi makikajtewákanya iga kichiwaj yej ayekti, iwán mamobautizarokan; ijkón Dios makiperdonarowilikan yej kichijkej yej ayekti.

⁵ Nochi yej chantitokej ipan estado de Judea, iwán yej chantitokej Jerusalén, yayaj kikakitij Juan itájtol. Iwán kuá' la gente motenxítónkeja iga kichijkej yej ayekti, íkuá'ya Juan kibautizarowaya inomej ipan weya' Jordán.

⁶ Juan kakijtinemiá itzótzol yej chijtoya iga itzojmiyo camello,§ iwán tajko-ilpitinemiá iga

* **1:1** 1:1 Xikita glosario “Cristo”. † **1:3** 1:3 Xikita glosario “Desierto”. ‡ **1:4** 1:4 Xikita glosario “Bautizar”. § **1:6** 1:6 Xikita glosario “Camello”.

kuetax, iwán kikuaya chapolin iwán kuayojnekti.
⁷ Iwán Juan ijkín tatatapowiaya:

—Netokatiwí' se yej máj tayakanto' que nej, yej ni alín aneajasi iga manikxitomili iga'. ⁸ Iwán nej inán nimitzbautizarojkej iga a'ti, e' yéj yawi mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo.

Mobautizarowa Jesús

⁹ Inomej día, Jesús kisa' ipan iyaltepe' kan íchan katka; inón altepe' yej itoka' Nazaret, yej ono' ipan ital Galilea. Iwán Juan kibautizaroj Jesús ipan weya' Jordán. ¹⁰ Iwán kuá' kistiaya ipan a'ti, Jesús kita' iga tapowi' cielo, iwán temoj ipan yéj iyEspíritoj Dios ken se jojtoko. ¹¹ Iwán mokagui' itájtol Dios; kijtoj:

—Tej nokta tinoPiltzín yej nimitzpoxchokiliá. Tej tineyolchikajto'.

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichiwa yej ayekti

¹² Kuá' Jesús mobautizaroja, iyEspíritoj Dios kiwiga' ipan desierto kan ayá' chantitolo'. ¹³ Ompiga Jesús onoya cuarenta días iwán an-imalmej; iwán wálaj Tzitzimi' iga katka makichiwalti yej ayekti; iwán wálkej angelejmej* iga kipalewíkoj Jesús.

Jesús kipowa ye'noticiaj

¹⁴ Kuá' el gobernador kipresójwija Juan, Jesús yajki ipan estado de Galilea, kipowato ye'noticiaj kén iga Dios temánawia. ¹⁵ Ijkín kijtowaya Jesús:

—An sí ási'ya yej mochixtoya, iwán inán ayo' wejkatis iga yawi reinaroti Dios. Ay'ya

* **1:13** 1:13 Xikita glosario “Ángel”.

máj xikch_iwak_an yej ayek_ti, iwán xicredó_kanya ye'noticiaj.

Jesús kinotza naw_i yej topojmaj

¹⁶ Jesús nejnentiaya ipan aten laguna yej itoka' Galilea. Ompa kita' Simón iwán Andrés yej iyíknimpa. Yejemen atarrayerojmej. Iwán ompa atarrayarojtoyaj ipan inón a'ti. ¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Xinetokakan, iwán nikch_iwas iga ankechkoskej yej manetokakan, ken inán topo_j ankikitzkiáj.

¹⁸ Iwán íku_a'san kikajtejkej iyatarrayajmej, iwán kitokákeja Jesús.

¹⁹ Iwán Jesús achi máj nejnén, kita' ompa onokej Jacobo iwán Juan yej ipilówampa Zebedeo. Onoyaj ipan ákal, kitamanijtoyaj iyatarrayajmej. ²⁰ Iwán Jesús kinotza' inomej. Iwán yejemej kikajtejkej Zebedeo yej itájmejpa iwán imonsojmej ipan ákal. Kitokákeja Jesús.

Jesús wel kikixtiá malespí_ritoj

²¹ Asitoj ipan se altepe' yej itoka' Capernaum. Iwán ku_a' asi' día ku_a' mosewilo, Jesús kala' tiopan iwán pewa' tamachtij. ²² E' madmiradojkej kén iga tajtowa, porque Jesús ku_a' tamachtiaya ne_síá iga kimati te nemi kijtowa, ayéj ken yej tamachtiáj ipan iley Moisés. ²³ Tiopan-ijti' onoya se taga' yej kipiaya malespí_ritoj, iwán tzajtzitewa'; kijtoj:

²⁴ —¿Té annech_iwil_ikoj Jesús de Nazaret? ¿Ix tiwalaj iga annepolokoj? Nej nimitzixmati, iwán nikmati iga tej nokta yej Dios mitztapejpen.

²⁵ Iwán Jesús kajajwa' inón maļespíritoj, kijlij:
—¡Ayo' xitzajtzito! ¡Xikajtewa inín taga'!

²⁶ Iwán inón maļespíritoj kikuekuechkaltij inón taga', iwán tzajtzitikisa'. ²⁷ Iwán nochi majmawikej poxsan, iwán mosepantajtankej:

—¿Tétaj in? ¿Té yejtaj in inín yej nemo' tenextiliá? ¡Ininya sí taga' wel kitekimaka maļespíritojmej iwán kicredowaj!

²⁸ Iwán nimanín noyan momati' ipan estado de Galilea yej Jesús kichij.

Jesús kachitialiá imonān Simón Pedro

²⁹ Kuā' Jesús kisa' tiopan, yajki iwán Jacobo iwán Juan; asitoj ichan Simón kan ichan no Andrés. ³⁰ E' imonān Simón wetztoya iga kawanto', iwán kijlijkej Jesús iga wetito'. ³¹ Iwán Jesús kitechoj, iwán kimakítzkijpa iga kiketza', iwán íkuā'san imonān Pedro sewi' ikajlo' iwán pewa tatamá'. Kitamá' Jesús iwán yej íwan nemiáj.

Jesús taajachitialiá

³² Kuā' kála'ya tonati', iwán némiya takomiti kiwajwaliguilijkej Jesús nochi yej sese'pa iga wetitoyaj iwán yej kipiayaj maļespíritojmej. ³³ Iwán nochi de inón altepe' monechkojkej kaltenoj. ³⁴ Jesús kachitaltij mia' yej sese'pa iga wetitoyaj iwán yej kipiayaj maļespíritojmej, nochi kikixtilijkej. Akimakaltij iga matajtokan maļespíritojmej iga kimatiáj a'yéj in Jesús.

Jesús kipowa ye'noticiaj Galilea

³⁵ Kuā' tanestíwi'ya, e' takómi-o', Jesús moketza', iwán yajki iselti oradoto kan atelo.

36 Simón iwán yej íwān nemiáj yajkij kitemōtoj.

37 Kuā' kasíkeja, kijlijkej:

—Nochi nemi mitzēmowaj.

38 E' Jesús kijtoj:

—Matiākay ipan se' altepemej yej najnā'san onokej iga manikpowa ye'notīciaj nō ompí, iga inón nokta niwāłaj.

39 Iwán Jesús nemiá noyan Galilea ipan tiopamej yej ojonoyaj ipan altepemej, kipojtinemiá itájtōł toTēko iwán kikixtījinemi' małespiritōjmej.

Jesús kachitialtiá se taga' yej nemi palani inakayo

40 Se taga' yej nemi palani ikajlo' iga kipiaya lepra† kitechoto Jesús, iwán motankuāketza' iná'. Kijlij:

—Siga tikneki wel xinepajti.

41 Jesús kiknelij, kichijchin iga ima', iwán kijlij:

—Kena, nikneki xipajti.

42 Kuā' kijtoj ijkón, pájti'ya yej wētitoya.

43 Jesús kijlij iga mayáwiya, iwán ijkín kinōnōtza':

44 —Ta' xikaki, amo xikijli agaj kén iga ti-achitiá', tej xaj kan ono' sacerdote iga mamitzita iwán xiktali moofrendaj iga tipájti'ya, kensan iley Moisés tatekimaka iga mamochiwa ijkón. Iga nochi makimati iga tipájti'ya.

45 E' inón taga' yajki, pewa' kipowa' nochi yej mochi, inón iga Jesús ayo' monextiaya ipan altepe', nemiá kansan ayagaj onoya, e' yayaj kitatij mia' yej de sejsé' altepemej.

† 1:40 1:40 Xikita glosario "Lepra".

2

Jesús kachitialtiá se yej awel nejnemi

¹ Panoj achi días, Jesús yajki sej Capernaum. Kuá' nóyanya momati' iga yéj óno'ya kalijti' ² monejnechkōlo' este ayo' kitotolowayaj kalijti' niga kaltēnoj; iwán Jesús kipojtoya itájtōl Dios. ³ Iwán asitoj nawi tajtaga' yej kiwigakej se taga' yej awel nejnemi nokta. ⁴ E' kuá' kitakej iga awel kalakij kan ono' Jesús iga poxsan onolo' kalijti', tajtaga' kixitīnkej alín ipetayo kajli kan kimatiáj iga ono' Jesús, iwán ompa kipipilojtitēmowijkej ipan itapech in inón yej awel nejnemi. ⁵ E' kua' Jesús kita' kén iga moconfiarowayaj ipan yéj, kijlij yej wētitoya:

—Nopíj, nochi yej tikchij yej ayēkti, nimitzēlkawiliaya.

⁶ E' ompa ewatoyaj sekin yej tamachtiáj* ipan iley Moisés; iwán kijtojkej ipan iyalmajmej: ⁷ “¿Te iga ijkón tajtowa inín taga'?” Nemi kimalijliá Dios, iga ayagaj wel taēlkawiliá yej se kichīwa yej ayēkti, petz Dios san.” ⁸ E' Jesús kimatiá tē kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—¿Te iga ijkón ankejlamikij ipan amoalmajmej? ⁹ ¿Kén máj wel manikijli inín yej awel nejnemi? ¿Ix manikijli: “Nochi yej tikchij yej ayēkti nimitzēlkawilija”, o manikijli: “Ximoketza, xikui motapech, iwán xaja”? ¹⁰ An sí, nia nimitznēxtilītij iga nej yej iPiltzīn Taga',† ipan inín tajli wel nikēlkawiliá yej se kichīwa yej ayēkti.

* **2:6** 2:6 Xikita glosario “Yej tamachtiá ipan iley Moisés”.

† **2:10** 2:10 Xikita glosario “IPiltzīn Taga”.

Iwán Jesús kijlij yej awel nejnemi:

¹¹ —Tej nimitzijliá, ximoketza, xikui motapech, iwán xaja mochan.

¹² Iwán inón yej awel nejnemi íkuá'ya moketza', kikui' itapech, iwán kistewa' iyixtaj nochi yej ompa onoyaj. Iwán inomej san taj-tachixtikajkej, iwán ijkín kijtojkej iga kiweyi-matiltijkej Dios:

—¡Ayí' ijkín tikitaj!

Jesús kinotza Leví

¹³ Iwán Jesús yajki sej ipan lagunajten. Iwán kuá' nochi kitatoj, Jesús kimachtij. ¹⁴ Kuá' Jesús panotiaya, kita' kan ewatoya Leví, yej ipíltzimpa Alfeo iga kicobrarojtoya impuesto iga Roma, iwán kijlij:

—Xinotoka.

Iwán Leví moketza' iwán kitoga' Jesús.

¹⁵ Jesús iwán idiscipolojmej‡ takuajkej chan Leví iwán mia' yej kicobrarrowayaj impuesto iga gobierno iwán sekin yej ayompa nemij no sentakuajkej iwán; iga mia' yej kitokatinemiáj.

¹⁶ Kuá' yej tamachtíaj ipan iley Moisés iwán fariseojmej§ kitakej iga nemi sentakua iwán inomej, kijlijkej discipolojmej:

—¿Te iga amomaestros sentakua wan yej kicobrarrowayaj impuestos* iga Roma iwán yej kichiwaj yej ayektí?

¹⁷ Kuá' Jesús inón kikagui', kijtoj:

‡ **2:15** 2:15 Xikita glosario “Discípulo”. § **2:16** 2:16 Xikita glosario “Fariseo”. * **2:16** 2:16 Xikita glosario “Impuestos”.

—Yej yektitokej ayá' kinekij yej taachitialiá, yej wetitokej, kena kinekij. Nej ayá' niwajaj niktəmoko yej ye'nemij. Niktəmoko yej kichijawaj yej ayekti.

Kitajtaniy Jesús kén iga mayunarolo

¹⁸ Yej kitokatinemiáj Juan iwán fariseojmej mayunarojtoyaj, iwán sekin kitajtanitoj Jesús, kijlijkej:

—In yej kitokaj Juan iwán fariseojmej, ¿te iga mayunarowaj, iwán modiscipolojmej ayá' mayunarowaj?

¹⁹ Jesús kijtoj:

—¿Ix wel amo matakuaқан te-ikniwan kan monamiktulo kuá' chokotzin yej monamiktiá ono' iwamej? Siga ompa ono' chokotzin, awel mamayunarokaн. ²⁰ E' yawi asítisan kuá' kiwigaskej chokotzin, íkuá' kena, mayunaroskej.

²¹ 'Iwán ayagaj kitamaniá se tzotzolsósol iga tzotzoltájkol yej mokówago'; iga yej mokówago' akuis, iwán máj weyi kitzayanas tzotzolsósol.

²² Ipan ikyapakuetakon† awel no moakiá vino yej kichíjkejo', iga vino yej kichíjkejo' moposawa iwán kipoxonas kuetakon iwán nempoliwis vino iwán kuetakon. Inon iga, yekti iga ipan kuetakon yej móchijo' mamooki vino yej kichíjkejo'.

Discipolojmej kitekij trigo ipan día kuá' mosewilo

† **2:22** 2:22 Xikita glosario “Kuetaxtekon”.

²³ Se día kuꝛ' mosewilo, Jesús panotiꝛaya m̄lijti', iwán idiscipolomej pe' iga kitejtektiajkij trigo. ²⁴ Fariseojmej kijtojkej:

—Ta' xikita, ¿te iga modiscipolomej kichiwaj tekípánol yej ayekti mamochiwa ipan día kuꝛ' mosewilo?

²⁵ E' Jesús kijtoj:

—¿Ix ayí' ankileerojkej yej ikya kichij David iwán yej íwán nemiáj kuꝛ' cholojtinemiáj, iwán mayanakej? ²⁶ David kala' tiopan, íkuꝛ' Abiatar katka kimandarowaya sacerdotejmej. Iwán David, kikuaj pamej yej itátkipa Dios, yej wel kikuaya petz sacerdotejmej, iwán kimá' nō yej íwán nemiáj.

²⁷ Iwán Jesús nō kijtoj:

—Dios achto kichij taga', después kitekimá' iga mamosewi se día; inón kijtojneki iga taga' máj importante que día kuꝛ' mosewilo. ²⁸ Nej yej ipiltzın Taga' wel nitatekimaka te wel mamochiwa ipan día kuꝛ' mosewilo.

3

Taga' yej m̄takuꝛayaxto'

¹ Jesús yajki sej ipan itiopamej israelitajmej, iwán ompa onoya se taga' yej m̄takuꝛawayaxto'.

² Iwán kipipixtoyaj Jesús iga makitakān siga kachitaltij ipan día kuꝛ' mosewilo, kansan wel makitelwikan. ³ Jesús kijlij yej m̄takuꝛawayaxto':

—Ximoketza iwán xiwiki tatajkoyan.

⁴ Jesús kitajtan yej ompa onoyaj:

—¿Kén te wel mochiwa ipan día kuá' mosewilo; yej yekti, o yej ayekti? ¿Mamoachitalti agaj o mamomikti?

E' yejemej atajtojkej. ⁵ Jesús kitachilij inomej; kikuesowilijpa, iwán moyolmiktij iga inomej yoltakuaktikej. Jesús kijlij inón yej maťakuawayaxto':

—Xikmelawa moma'.

Iwán inón taga' kimelaj ima', iwán yektia'ya. ⁶ Iwán inomej fariseojmej kiskej; yajkij motajtoltitoj iwán sekin yej kitokaj rey Herodes,* iga makimiktikan Jesús.

Poxsan monechkoło lagunajten

⁷ Iwán Jesús yajki ipan lagunajten iwán idiscipolojmej, iwán kitoga' komati gente de Galilea. ⁸ Kuá' kimatikej iga Jesús kichiwaya kuajkuantas yej ayi'pa mo-ita, kiskej gente de Judea, de Jerusalén, de Idumea, yej ichamej iyikan weya' Jordán, de Tiro iwán Sidón, iwán yej najna'san ichamej iga yajkij kitatoj Jesús. ⁹ Inón iga Jesús kijlij idiscipolojmej iga makitemowilikan se akal iga ompa matejkawi, iga amo makipipitzkoka. ¹⁰ Iga kachitaltij komati iwán mia' yej wetitoyaj, este mopilowayaj iga kichijchimisnekiáj Jesús. ¹¹ Kuá' yej kipiayaj maľespiritojmej kitayaj Jesús, motankuaketzayaj iyixtaj, iwán tzajtziáj:

—iTej iPiltzin Dios!

* **3:6** 3:6 Inimej judiyojmej achi ken monamakakej iga kipaľewiayaj rey Herodes yej de los romanos yej tilitkmej yej kitaksayaj judiyojmej. Xikita no glosario "Herodes".

12 E' Jesús kitekimá' iga amo nokta makijtoḵan a'yéj in yéj.

Jesús kitapejpena doce itatitanimej yej nḵ kijliáj apḵstolejmej

13 Iwán Jesús tejkaj ipan se tepe' iwán ompa kinḵtza' yej yéjsan kitapejpen; iwán yajkij kan ono' Jesús. 14 Iwán kitapejpen doce de yejemej iga iwán manemikan iwán iga makipowakan itájtḵl Dios. 15 Iwán kijlijkej iga wel mataachitáḵkan iwán iga wel makikixḵḵkan maḵespiritḵmej. 16 Ijkin itḵkamej inḵn doce yej kitapejpen Jesús: Simón, yej nḵ kitḵkawij Pedro; 17 Jacobo iwán iyiknḵn yej itḵka' Juan, yej ipilḵwampa Zebedeo, Jesús kijliaya Boanerges, yej kijtojneki “tajtaga' yej nimanḵn kuejkuesiwij.”† 18 Kitapejpenkej Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo yej ipiltzḵn Alfeo, Tadeo iwán Simón yej ipartḵdoj nacionalista.‡ 19 Iwán Judas Iscariote, yej máj máj kinamá' Jesús.

Sekin kijtowaj iga Jesús kipia ipoder Tzitzimi'

Iwán Jesús kala' iwán idiscipolḵmej ipan se kajli. 20 Iwán sej poxsan monechḵḵḵ', este Jesús iwán idiscipolḵmej ayo' wel takuayaj. 21 Kuá' kimatikej yej Jesús ipariḵtejmej, walkej kan ono' iga makiwiḵakan, porque kijtowayaj iga ayo' ye'tajlanto'.

22 Nḵ yej tamachtiáj ipan la ley yej walkej Jerusalén, kijtojkej:

† **3:17** 3:17 Ipan Griego kijtowa iga “ipilḵwan teyo'”, anka iga Jacobo iwán Juan pox kuejkuesiwikej ken kichijkej kuá' onoyaj Samaria; Lc 9:54. ‡ **3:18** 3:18 Xikita Lc 6:15

—Inín taga' nemi wan Tzitzimi'§ yey ijéfejpa maļespiritojmej, iwán iga ipoder Tzitzimi' kikixtiá maļespiritojmej.

²³ Iwán Jesús kinotza' la gente, iwán kipowilijkej se kan mamixkujtilo, kijtoj:

—¿Kén wel Tzitzimi' makikixti Tzitzimi'?

²⁴ Siga se país mochiwa ome grupo iga mosenkuejkuesowaj, inón país awel wejkaawas.

²⁵ Iwán siga se familia mosepankuejkuesowaj, awel wejkaawas iga masetitokan. ²⁶ Siga Tzitzimi' igánajsan kikixtiá maļespiritojmej, yey yéjpasan itatki, awel wejkaawas, iwán ompa tamis ipoder.

²⁷ 'Ayagaj wel kalaki chan se taga' yey tajpalej iga makikuļi yey itatki, siga ayá' achto kilpiá; ijkón sí wel kitakuijkuļij.

²⁸ 'Nimitznojma-ijliáj, iga Dios nochi wel kelkawiliá yey kichiwaj yey ayekti, iwán nochi yey makijtokan yey ayekti. ²⁹ E' yey mamaltajto iga iyEspíritoj Dios, ayo' wel nikeman moelkawilij, nochipa Dios kejlamikilijos.

³⁰ Ijkón kijtoj Jesús iga kijlijtoyaj iga kipiaya maļespiritoj.

Kitakij Jesús iye' iwán iyokichikniwan

³¹ Mieļ ómpao' onoya Jesús, asi' iye' iwán iyokichikniwan, e' kajkej fuera, iwán tatitankej iga makinotzatij Jesús. ³² Yey ejewatoyaj iwán kiyawalojtoyaj Jesús, kijtojkej:

—Moye' iwán mookichikniwan onokej fuera iga mitztemowaj.

³³ Jesús kijtoj:

§ 3:22 3:22 Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yey kijtojneki Satanás.

—¿A'yéj noye' iwán nookichikniwān?

³⁴ Kitachilij yej kiyawalojtokej, iwán kijtoj:

—Inímejwa' in noye' iwán nokniwān. ³⁵ Yej kichíwa ken Dios kineki, inonwa' in nookichikni, nosiwa-ikni iwán noye'.

4

Ken iga miḡkuḡtilo ipan yej toka

¹ Jesús pewa' sej tamachtij ipan lagunajten, iwán monechkoj komati gente kan yej onoya. Póxsanya katka komatimej, este Jesús tejkaj ipan se weyi ákaḡ yej onoya ipan laguna, iwán ompa motalij iga tamachtij. Nochi gente onoya ipan aḡen. ² Iwán pewa' tamachtij ipan mia' kan wel mamixkuḡtilo; iwán kuá' tamachtijtoya, kijtowaya:

³ —Xikakikan inin: Se ḡaga' yajki tokato. ⁴ Kuá' nemi kipapatañaltia' íyol trigo,* ono' yej wetzitoj ipan ojti, iwán walkej toḡomej iwán kikuajkej. ⁵ Ono' yej wetzitoj tetzaḡan, kan ono' ajalín tajli. Iwán inón íyol trigo ixwa' nimanín iga tajli ayá' pox tilakti'. ⁶ E' kuá' tonatikisa', pilini', iwán waḡui' iga ayá' monelwatij. ⁷ Ono' yej wetzito ipan witzyoj; witzyoj wejweyakej iwán kijiyomiktij tato' iwán ayá' ḡaḡui'. ⁸ E' ono' yej wetzito kan ye'tal. Ixwakej iwán wejweyakej, iwán pox mochij. Ipan sejsé imiawayo kitalilij treinta, iwán sekin kitalilij sesenta, iwán sekin kitalilij cien.

⁹ Jesús kijtoj:

* **4:4** 4:4 Iga motoka trigo sekin kipapatañaltiajpa. Xikita dibujo Mt 13:9.

—Yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

Jesús kijtowa tejas in kan mamixkuñtilo

¹⁰ Kuá' Jesús káwi'ya iselti, yej onoyaj itenoj iwán los doce discipolomej kitajtankej te kijtjneki on kan mamixkuñtilo. ¹¹ Jesús kijtoj:

—Amejemen Dios mitzmatiltiáj yej aya agaj kimati ken iga yéj reinarowa;† e' yej aya kicredowaj, yej nikmacthiáj, nochi nikpowiliajpa kan mamixkuñtikan. ¹² Ijkón malej iga matachakan, ken tikita ayá' tacháj. Malej iga matakakikan e' amo makentenderokan nité, iga amo mamoyolpatakan iwán iga amo makelkawilikan yej kichijkej yej ayekti.

Jesús kijtowa te kijtojneki inon yej toka

¹³ Kijtoj no:

—¿Ix ayá' ankentenderowaj in inin kan mixkuñtilo? ¿Kéntaj anyawij ankentenderotij sékino' máj kan mamixkuñtilo? ¹⁴ Yej toka, inon ken yej kipowa itájtol Dios. ¹⁵ Sekin ken tikita iyol trigo yej wetzi' ipan ojti: kikakij itájtol Dios, e' kuá' kikakíkeja, wj' Tzitzimi' iga kelkawaltikij tájtol yej ken kuá' toktoya ipan iyalmajmej. ¹⁶ Sekin ken iyol trigo yej wetzi' ipan teyoj, kikakij itájtol Dios iwán kiye'itaj. ¹⁷ E' ken kuá' ayá' nelwayojkej iwán ayá' wejkawaj. E' kuá' panowa yej kiyolmiktiáj o kijiyaj iga netokaj, mosemákaja. ¹⁸ Iwán sekin ken tikita iyol trigo yej xini' ipan witzyoj; kikakij itájtol Dios, ¹⁹ e' kiyoltilana nochi yej ono' ipan inin tajli, kineki makipoxpiá tomín iwán ijkón iga mopoypolowa,

† 4:11 4:11 Xikita glosario “Kén iga Dios reinarowa”.

iwán kuajkuantas kineki makipiá; nochi inín kelkawaltíá itájtol Dios iwán ayá' kichíwa yej yékti. ²⁰ E' ono' sekin yej kikakij itájtol Dios iwán kiye'itaj iwán kichíwaj yej yékti. Sekin ken íyol trigo yej kimá' este treinta iwán sekin ken yej kimá' sesenta iwán sekin ken yej kimá' este cien itákilka.

Jesús kijtowa ken iga mamixkuñtilo ipan ti'ti

²¹ Nq kijtoj:

—¿Ix motaliá ti'ti itampa cajon o itampa tapech? Awel, ti'ti motaliá ajko iga matawi. ²² Puej inewi yej iyanto' yawi monextiti. Iwán nochi yej mo-ichtaka-ijtoj, yawi momatiti. ²³ Yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

²⁴ Iwán nq kijtoj:

—Xikye'kakikan yej nimitzijliáj, siga ankiyolmakaj, ankentenderoskej. Achón ke' agaj ankimakaskej, achonsan nq Dios mitzmakaskej. ²⁵ Yej kipiá, yawij máj kimakatij; e' yej akipiá, este yej alín kipiá, yawij kikuñliti.

Jesús tajtowa de se semilla yej ixwa iga mamixkuñtilo

²⁶ Jesús kijtoj nq:

—Ken iga reinarowa Dios, ken tikita se taga' yej toka. ²⁷ Kochi iwán tanesi moketza; áwil se'ya día, yej kitoga' ixwa iwán weyá iwán yéj akimati kén iga ixwa'. ²⁸ Tajli kixwaltiá; achto pochini iwán máj máj kisa imiawayo iwán chikawayay íyol. ²⁹ Kuá' chiká'ya itákilka, kitékija iwán mosasakay.

Jesús kipowa mostaza íyol

³⁰ Kijtoj nõ Jesús:

—Nia nimitzpowlitij se' kan mamixkuñtilo iga xikmatikan kén iga Dios reinarowa. ³¹ Ken tikita íyol mostaza yej motoka iwán mochiwa weyikuawi', malej iga máj alimpa de nochi semilla yej ono' ipan tajli. ³² E' kuá' motóga'ya, weyá máj sej que nochi tato'mej, majmayowi poxsan, este toťomej wel moxeketiáj ompa iga tasejkan.

Jesús tanextiliaya kan wel mamixkuñtilo

³³ Jesús tamachtiaya mia' kan mamixkuñtilo, este ke' yejemej wel kentenderowayaj. ³⁴ Siga ayá' kipowaya kan mamixkuñtilo, ayá' tamachtiaya; idiscipolomej kan iyokamej kijliayaj te kijtojneki inón kan mamixkuñtilo.

Jesús kipacholtiá ejeka' iwán maréjal

³⁵ Inónsan día kuá' tayowáti'ya, Jesús kijlij idiscipolomej:

—Mati-apanokan.

³⁶ Iwán Jesús kikajtej la gente iwán yajkij iwán idiscipolomej ipan inónsan weyi ákal kan tamachtijtoya, iwán kitokatiajkij sékino' máj ákalmej. ³⁷ E' tzinti' se' ejeka' yej pox tajpalej, iwán poxsan mopapalakachowaya a'ti este kájalakiá ipan ákal iwán némiya atemiá. ³⁸ E' Jesús kochtiaya itzinkopa ákal, mokuajtetonitija iga kuajteton. Kixitijkej iwán kijlijkej:

—¡Tamachtiani! ¿In tej, atikita iga némiya ti-awetzij?

³⁹ Jesús moketza', kajajwa' ejeka' iwán kijlij a'ti:

—¡Xipachiwi! ¡Xónosan!

Iwán inón ejeka' pachiwí', iwán santakampolijtikawí'.⁴⁰ Iwán Jesús kijlij idiscipolomej:

—¿Te iga poxsan anmajmawij? ¿Ix áyataj ammoconfiarowaj ipan nej?

⁴¹ Iwán yejemēn poxsan majmatikajkej, iwán yejemēnsan mosēsepantajtaniáj:

—¿A'taj yéj an nokta in inín taga' yej este ejeka' iwán a'ti kitajtolkakij?

5

Jesús kachitialiá se taga' yej kipiá malespíritoj

¹ Asikej iyikampa laguna, kan itoka' Gadara.
² Kuá' Jesús temoj ipan ákał; kixnan se taga' yej kipiaya malespíritoj, iwán inón taga' kisa' posantoj.
³ Inón taga' kochá kan motokalo iwán ayagaj wel kilpiaya malej iga cadena.
⁴ Mia' vej kilpijakaj iga cadena ipan iyikxi iwán ipan imajma', e' yéj kikokotonaya, ayagaj nokta wel kidominarowaya.
⁵ Nochipa nentinemiá; semilwi' iwán senyówal, tzajtzinemiá ipan tepeyoj iwán kan motokalo, igánajsan momagatinemiá iga te'ti.
⁶ E' kuá' kiwejka-ita' Jesús, motaloj iwán motankuaketzato iyixtaj.
⁷ Tzajtziéwa'pa iga kijlij:

—¿Té tikneki nowan, tej Jesús yej iPiltzin Dios yej ono' pox ajko? Nimitztajtaniliá iga amo xine-iknochiwa.

⁸ Ijkón kijtoj iga Jesús ijkín kijlijtoya:

—¡Malespíritoj, xikisa ipan inín taga'!

⁹ Jesús kitajtan:

—¿Té motoka'?

Iwán kijtoj:

—Notoká' Mia', iga nipoxkomatimej.

¹⁰ Iwán kiteki'tajtanilij Jesús iga amo makititani wejka in inomej malespíritojmej.

¹¹ Ompiga onoya mia' koyamemej, takuajtinemiáj ipan tepe'. ¹² Malespíritojmej ijkín kiteki'tajtanilijkej Jesús:

—Xineġitanikan iga manikalakikan ipan koyamemej.

¹³ Jesús kijlij iga mayakan ompiga; iwán inomej malespíritojmej kijekistejkej ipan taga', iwán kalakitoj ipan anka dos mil koyamemej, iwán inomej momajmapetzkotoj ipan barranko iwán wetzitaj lagunajiti'. Iwán ompa amikikej.

¹⁴ Yej kicuidarojtinemiáj koyamemej mokacholajkej iwán yajkij kipowatoj ipan altepe' iwán ipan ranchojmej iwán yajkij la gente kitatoj te sucederoj.

¹⁵ Kuá' asikej kan ono' Jesús, kitakej inon taga' yej kipiaya malespíritojmej, ye'tajlanto'ya iwán este ewato'; iwán majmawikej. ¹⁶ Iwán inomej yej kitakej, kipojkej de inon taga' yej kipiaya malespíritoj, iwán de koyamemej. ¹⁷ Iwán la gente kiteki'ijlijkej Jesús iga makísaya ipan italmej.

¹⁸ Kuá' Jesús nemi tejkawi ipan akal, inon taga' yej kipiaya malespíritoj, kiteki'ijlij iga mayáwiya iwán. ¹⁹ E' Jesús ayá' kine', kijlij:

—Xaj mochan kan onokej mokniwan. Xikpowilikan inewi yej toTeko kichij iwán tej, iwán iga mitziknelij.

²⁰ Iwán inón taga' kipowa' nochi san ken iga kichij Jesús iwán yéj. Kipojtinemi' noyan ipan ital diez altepe' yej kijliáj Decápolis iwán nochi kiye'kakikej.

Jesús kojpa-ixitiá Jairo itaochin, iwán sewo' siwa' kachitialiá

²¹ Kuá' Jesús iwán idiscipolojmej apanojkej ipan akal, pox kipolojkej Jesús; iwán yéj ka' ipan aten. ²² Iwán asiko se taga' yej mandarowa ipan se itiopan israelitajmej. Inón taga' itoka' Jairo; kuá' yéj kita' Jesús, motankuaketza' iyikxitenoj. ²³ Iwán poxsan kitajtanilij iwán kijlij:

—Notaochin némiya miki. Achi xaj xiktaliliti moma' iga maachitiá iwán amo mamiki.

²⁴ Iwán Jesús yajki íwan. Komati gente kipolojtiaya, este mopipitzkojtiayaj. ²⁵ Iwán ompa yaya no se siwa' yej wetitoya, iga doce años kistoya esti ken imés yej awel pachiwía. ²⁶ Iwán mia' médico, awel kipalewijkej, majwa' kiknochiwayaj inón siwa', iwán motatámija, e' ayá' achitiá', majwa' nemi wetiaya. ²⁷ Kuá' kikagui' iga ompa nemi Jesús, inón siwa' kitechojtiajki itepotztájbapa kan polijtialo; iwán kichijchimilij isotantzótzol. ²⁸ Ipan iyalmaj kijtowaya: “Masa an nikchijchimilij itzótzol ni-achitiás.” ²⁹ Iwán íkuá'san pachiwí' iga kitztoya ken imés; iwán kimachilija iga mela'achitia'ya nokta. ³⁰ Iwán Jesús kimati' iga ipoder agaj kachitij. Tachá' itepotztajpa kan polijtialo, iwán tatajtan:

—¿A'yéj nechijchimilij notzótzol?

³¹ Idiscipolojmej kijtojkej:

—Tikita iga mitzpipitzkojtiauwij, iwán titatajtani: “¿A'yéj nechijchin?”

³² E' Jesús tatachá' noyan iga makita a'yéj in yej kichijchin. ³³ Inón siwa' kuekuechkatoya iga majmatoya iga kichijchimilij itzótzol. Yajki iyixtaj Jesús motankuaketzato, iwán kinojma-ijlij te kichij. ³⁴ Jesús kijlij:

—Nopíj, iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitia'ya. Inán xaja tamelá, ti-achitia'ya.

³⁵ Mie j tapojtóyao' Jesús, asikej sekin yej wákej ichan Jairo, inón yej mandarowa ipan se tiopan. Kijtojkej:

—¡Mosiwapiltzín mi'ya! Ayo' máj xikuejkueso toTamachtiani.

³⁶ E' Jesús akita jtolkui' yej tajtojkej, iwán kijlij Jairo:

—Amo ximajmawi. Ximoconfiaro ipan nej.

³⁷ Iwán Jesús ayo' kine' iga makitoka nochi, Pédro-san, Jacobo iwán Juan yej iyiknin Jacobo. ³⁸ Kuá' asikeja chan Jairo, Jesús kita' iga popolijtoló', pox chokatoló' iwán wa'tzajtzitoló'.

³⁹ Kala' Jesús iwán kijtoj:

—¿Te iga poxsan an-oyojtokej iwán anwa'tzajtzitokej? Inín takotzín ayá' mikto', yejwa' kochto'.

⁴⁰ Iwán Jesús kiwejwetzkilijkej, e' Jesús kiki-jkixtij inochin. Kájkejsan Jesús iwán yej iwán senemiáj, takotzín itaj iwán iye' kan mejmelajto' takotzín. ⁴¹ Iwán Jesús kimakitzkij takotzín yej mikto' iwán tajtoj ipan itájtól, yej hebréojpa, kijtoj:

—Talita, cumi —vej kijtojneki: Takotzın, nimitzijliá iga ximoketza.

⁴² Íkuá'san in inón takotzın vej kipiaya doce años, moketza', iwán néjnenya. Iwán poxsan moyolmajtilo'. ⁴³ E' Jesús tatekimá' iga amo mamopowa vej mochij. Nọ tatekimá' iga mamotamákaya takotzın.

6

Jesús nemi Nazaret kan moskaltij

¹ Jesús kisa' ompa iga mokuropa' ipan ítal, iwán kitokakej idiscipolojmej. ² Kuá' asi' día kuá' mosewilo, Jesús pewa' tamachtij tiopan. Yej kikakiáj kén iga tamachtijtoya, san tajtachixtikawíáj. Kijtowayaj:

—Inín taga', ¿kan momachtij iga pox tajtolmati? ¿A' ijkón kinextilij? ¿Pox wel kichíwa milagro vej ayi'pa mo-ita! ³ ¿Ix ayejtaj el carpintero, inón vej ipiltzın María? Itzoyowan itoká' Jacobo, José, Judas iwán Simón. Iwán isiwa-ikniwan nigaj nọ ichamej.

Iwán ayá' kitajtolkuikej. ⁴ Jesús kijtoj:

—Se profeta nochi kitajtolkuiliáj; e' ipan iyaltepe' iwán ichan ayá' kitajtolkuij niga iyikniwan.

⁵ Jesús ompa awel kichij ni se milagro; sékinsan kachitaltij, kitalílijpa ima'.

⁶ Madmiradowaya iga inomej ayá' kicredowayaj. Iwán Jesús tamachtijtinemi' ipan altepemej vej najna'san.

Jesús kititani idiscipolojmej iga makipowatij itájtól

⁷ Iwán Jesús kinotza' inomej doce idiscipulojmej. Iwán pe' kitijtitan iga mayakan ojomen. Iwán kimá' poder iga wel makixtikan malespítojmej. ⁸ Iwán kijlijkej iga amo makiwigakan nité ipan ojti kan yaskej, petz bastón. Kijlijkej iga amo makiwigakan mórral, niga tákual, niga tomín. ⁹ Iwán makajakijtiakan igakmej, iwán sejsesan ikuachmej, ayá' este ojome. ¹⁰ Iwán kijlijkej no:

—San kan amasitij, ipan se kajli kan wel amonoskej, ómpao' xikawikan este matami amotekipánol iwán ankisaskej ipan inón altepe'.

¹¹ Iwán siga kanaj ayá' mitzomemawíaj niga mitzkakisnekij, xikisakan ompa, xiktzejtzeločan amokxitalpínol iga makimatikan iga ayá' kichijkej yej yekti. Nimitzijliáj iga inomej, kua' Dios tajuzgaroj, yejemej máj kinkochiwaskej que yej de Sodoma iwán de Gomorra iga ayá' mitzomemawijkej.*

¹² Jesús idiscipulojmej kiskej iga kipojti-nenkej iga la gente mamoyolpata. ¹³ Iwán yejemen komati kikixtijkej malespítojmej, iwán kikuapatzojkej iga aceite mia' yej wetitoyaj, iwán achitiakej.

Noyan momati te kichiwa Jesús

¹⁴ Noyanya momatiá yej kichij Jesús, no kimati' el rey Herodes, iwán kijtoj:

—Juan yej tabautizarowaya ojpa-isa' sej kan miktoya, inón iga wel kichiwa milagro yej ayí' mo-ita.

¹⁵ Sekin kijtowayaj:

* **6:11** 6:11 Gn 19:4-25

—Ininwa' lejuntoj Elías.

Iwán sekin kijtowayaj:

—Ininwa' profeta kensan yej ikyapamej profetajmej.

¹⁶ Kuá' Herodes kikagui' inín, kijtoj:

—Ininwa' Juan yej nitatekimá' iga makikechtekikan, iwán inán ojpa-isa' kan miktoya.

Herodes kimiktiá Juan yej tabautizagrowa

¹⁷ Gobernador Herodes kisiwakuilij iyiknin yej itoká' Felipe. Isiwá' itoká' Herodías. Herodes tatekimá' iga Juan makilpikan iga cadena iwán makipresojwikan, iga ¹⁸ Juan ijkín kijixko-ijlij Herodes:

—Ayekti iga tiksiwakuilij moknin.

¹⁹ Herodías kijiyaya Juan iwán kinekiá makimikti, e' ayá' welitiaya, ²⁰ iga Herodes kimatiá iga Juan ayá' nemi kichíwa yej ayekti, yéj ye'nemiá, iwán kimajmawiliaya, inón iga ayá' kinekiá iga isiwá' makimikti Juan. Herodes kiyé'kakiá ken iga tatapowaya Juan, malej iga ayá' kentenderowaya inewi. ²¹ E' Herodías kási'san ken iga yawi kimiktiti Juan. Kuá' asi' icumpleaños Herodes, ilwichij, kitamá' yejsan jefejmej iwán comandantejmej iwán yej mandarowaj Galilea. ²² Kuá' nento' ilwi', isiwapiltzin Herodías mijtotij. Iwán Herodes iwán yej iwán sentakuajtoyaj kipoxye'itakej ken iga mijtotij, iwán Herodes kijlij takotzin:

—Xinetajtanili santé tiknekis, iwán nimitz-makas.

²³ Herodes kinojma-ijtoj iga kimakas san te kitajtaniĵ, malej iga makitajtani iga makimandarō tajko país. ²⁴ Kua' takotzĭn kĭsa' ompa, kijlij iye':
—¿Té niktajtaniĵ?

Iye' kijlij:

—ĭXiktajtani itzontekon Juan yej tabautizarōwa!

²⁵ Takotzĭn kala' nimanĭn kaŋ onoya Herodes, iwān kijlij:

—Nikneki xinēmaka sémisān ipān se plato itzontekon Juan yej tabautizarōwa.

²⁶ Iwān Herodes poxsān moknoṃati', e' como kĭjtoja iga nochi kichĭwas san te motajtaniĵ, iwān kikakikej yej ompa takuajtoyaj, inōn iga kichij yej kitajtaniĵkej. ²⁷ Imanĭnsān el gobernador kitekimá' se isoldādoj iga makiwajliguili itzontekon Juan. ²⁸ Inōn soldado yajki kikechtekito Juan kaŋ onoya preso. Iwān kiwĭga' itzontekon ipān se plātojwéj, kimajkuĭltij takotzĭn iwān yéj kimakato iye'.

²⁹ Kua' kimatikej idiscipolojmej Juan, yajkij kikuitoj kaŋ mikto', iwān yajkij kitōkatoj.

Jesús kitamaka este cinco mil tajtaga'

³⁰ Iwān apostolejmej† monechkojkej iwān Jesús, iwān kipowilijkej inewi yej kichijkej iwān ken iga tamachtijkej. ³¹ Jesús kijlij iyapostolejmej:

—Xinētōkakaŋ, matiākaŋ matimosewĭtij kaŋ ayagaj ono'.

Iga mia' yej asiāj iwān yayaj, iwān wĭtziāj máj, este Jesús iwān idiscipolojmej ayo' kasiāj

† 6:30 6:30 Xikita glosario "Apóstol".

lugar iga takuayaj. ³² Jesús iwán iyapostolejmej tejkajkej ipan ákal iga yajkij kan ayagaj ono'. ³³ E' mia' kita' kuá' yajkij. Kixmatikej iga Jesús, iwán yej ichajchan ipan altepemej, ompiga motalojkej kan yawi Jesús, iwán achto yejemej asikej. ³⁴ Kuá' Jesús kisa' ipan ákal, kita' iga poxsan mialo', iwán kiknelij. Kita' iga yejemen ken borregoitzitzin‡ yej atekoyojkej; iwán pewa' iga kuajkuantas kimachtijkej. § ³⁵ Kuá' tióta'ya, idiscipolomej kijlitoj Jesús:

—Tióta'ya iwán nigaj ayagaj chantito'. ³⁶ Xikijli toknimej iga mayakan ipan altepetzitzin iga makikowatij te kikuaj.

³⁷ E' Jesús kijtoj:

—Amejemen xiktamakakan.

Yejemen kijtojkej:

—¡Malej iga manikpiakan ke' se kitaniá ocho meses, awelsan nikowaskej pan iga nochi!*

³⁸ Jesús kijtoj:

—¿Keski pan ankipiáj? Xakan xikitatij.

Kuá' kimatikej, kijtojkej:

—Ono' se mano pan iwán ome michin.

³⁹ Iwán kitekimakakej iga mamotalikan ipan sakatzitzin; ⁴⁰ iwán motajtalkej de cien iwán de cincuenta. ⁴¹ Jesús kikui' inón se mano pan iwán inón ome topo, ajkotachá' iga kimá' gracias Dios. Iwán kitatajkoloj pan, iwán kimajmá' idiscipolomej iga makirrepartirokan. No kirrepartiroj michin. ⁴² Takuajkej inochimej este ijixwikej. ⁴³ Iwán discipolomej kitemijkej doce

‡ **6:34** 6:34 Xikita glosario "Borrego". § **6:34** 6:34 1 R 22:17;

Zac 10:2 * **6:37** 6:37 2 R 4:42-44

chikiwi' paṇ iwán michin yej ay' mokuaj. ⁴⁴ Yej takuajkej, cinco mil tajtaga'.

Jesús nejnemi a-ixko

⁴⁵ Kuḗ' támi'ya takuajkej, Jesús kitekimá' idiscipolojmej iga matejkawíkanya ipan ákal iga maapanokan achto yejemen iga mayakan se altepe' yej itoka' Betsaida. Jesús tanawati-jtikáwigo'. ⁴⁶ Kuḗ' tanawátija, Jesús oradóto ipan tepe'. ⁴⁷ Kuḗ' tayowátí'ya, ákal kan nemi yayaj discipolojmej, yayay tajko laguna. Iwán Jesús onóyao' kan kawí'. ⁴⁸ Kita' iga idiscipolojmej ayo' wel arremiarowaj, iga kixnantiáyajpa ejeka'. Iwán kuḗ' tanestíwi'ya, Jesús kitechoj idiscipolojmej, nejnentiaya iyixko a'ti; mochij iga némiya panotiaya. ⁴⁹ Kuḗ' discipolojmej kitakej iga agaj nejnentiá iyixko a'ti, kijtojkej anka ánimaj, iwán tzajtzikej. ⁵⁰ Inochin kitakej iwán momajtijkej. E' Jesús imanín kinotzkej:

—¡Tamelá xonokan! ¡Nej Jesús, amo ximaj-mawikan!

⁵¹ Iwán Jesús tejkaj no ipan ákal kan onokej iwán pachiwi' ejeka'; discipolojmej san tajtachixtikajkej; poxsan madmiradojkej. ⁵² Yejemen ayá' kiye'entenderowayaj inón yej yalwapa kichij Jesús iga tatamá', iga pox kuatakuktikej.

Jesús kachitialiá yej wetitokej ipan altepe' Genesaret

⁵³ Apanojkej iwán asikej ipan tajli de Genesaret; ompa kilpijkej ákal ipan aten. ⁵⁴ Kuḗ' kiskej ipan ákal, la gente imanín kixmatikej Jesús. ⁵⁵ Iwán temotatalojkej iga kikuitoj yej

wetitokej ipan altepemej yej najna'san, kiwajwaligakej ipan tapech iga kikawilitoj Jesús. ⁵⁶ Iwán noyan kansan yaya, ipan weyi altepemej, o siga altepetzitzin o ipan rancho, ompa kitaliayaj yej wetitokej kan panowa Jesús. Iwán kiteki'tajtaniliayaj iga achi makichijchimiłikan itempan itzótzol. Iwán nochi yej kichijchimiłikej achitiakej.

7

Jesús kikulparowa inomej gente iga kikajte waj se lado imandamientoj Dios

¹ Fariseojmej iwán sekin yej tamachtiáj ipan iley Moisés yej walkej Jerusalén, kitechojkej Jesús. ² Yejemej kitakej idiscipolomej Jesús iga ayá' momapakakej, iga takuajkej iwán imasokiyomej. Ayá' momapakakej ken tatekimaka ileymej. Inón iga kimalitakej. ³ (Iga fariseojmej iwán nochi judiyojmej kitekichiwaj ken itajwewejmej kitekichawayaj iga ayá' takuaj siga ayá' achto momapakaj mia' vej. ⁴ Iwán siga yajkaj tajkoaltepe', siga aya momapakaj, ayá' takuaj. Iwán ono' mia' yej yejemen kitekichawayaj, ken iga tapajpakalo iwán ken iga mopaka tapech.) ⁵ Fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés, tatajtankej:

—¿Te iga modiscipolomej ayá' kichiwaj ken tanextilijkej totajwewetkej?, takuaj iwán imasokiyomej.

⁶ Jesús kijtoj:

—Amejemen yej anmopajpantiáj iga anye'nemij, ómpaya ken kijtoj el profeta Isaías de amejemen, ijkuilijto':

Iga amotémejsan anneweyimatiltiáj,
e' máj ipan amoalmajmej ni alín nokta ayá'
anneejlamikij.

7 Ígasan anneweyimatiltiáj,
iga antanextiliáj ken taga' tatekimaka iwán
tanextiliá.*

8 Ankikajtejkej ken tatekimaka Dios, iga ankichiwaj ken tatekimaka taga': ken iga tapajpakalo iwán ankichiwaj miajmiá' yej áchisan ijijkón.

9 No kijliayaj:

—Amejemen ankikajtejwaj ken tatekimaka Dios iga ankichiwaj ken amejémempa antamachtíáj. 10 Moisés kijtoj: “Xik-respetaro motaj iwán moye'”, iwán “Yej makimaldeciro itaj iwán iye', inón mamomíktiya.”† 11 E' amejemen ankijtowaj iga se taga' wel kijliá itaj o iye': “Nopáj, nomáj, inán awel nimitzpalewíj, iga yej nikpiá, inón iga toDios nikmakas noofrendaj.” 12 Siga ijikón, ankijtówajwa' iga ayo' nokta makipalewi itaj iwán iye'. 13 Iga ijikón ankichiwaj áyo'wa' ankitajtolkuij Dios iga máj ankitokaj ken yej ikya mochíwaya iga ijikón amosesepannextiliáj. Mia' yej ankichijtokej yej ijijkómpasan.

Jesús kijtowa te iteki yej temopa ipan toalmaj

14 Jesús sej kinotza' la gente, iwán kijtoj:

* 7:7 7:7 Is 29:13 † 7:10 7:10 Ex 20:12; 21:17

—Amonochin xikakikan iwán xikentenderokan yej nia nikijtoti: ¹⁵ Nité yej agaj kikua kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita. E' yej se kichíwa yej ayekti, inón sí Dios ayá' kiye'ita. ¹⁶ Amejemen yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

¹⁷ Kuá' Jesús kikajtej la gente iwán kála'ya kalijti', idiscipolomej kitajtankej té kijtojneki in inón kan mixkuñtilo. ¹⁸ Jesús kijtoj:

—¿In amejemen ayá'taj nõ ankentenderowaj? Nité yej agaj kikua kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita, ¹⁹ iga inón ayá' asi este ipan iyalmaj, sino que iyijtikosan iwán kikixtiá sej.

Inón kijtoj iga nochi tákual wel mokua iwán ayá' kitzakuiliá iga makinã'techo Dios. ²⁰ Iwán Jesús kijtoj:

—Yej agaj kichíwa yej ayekti, inón sí Dios ayá' kiye'ita. ²¹ Iga yej kichijto' yej ayekti, ijkón keljanto' ipan iyalmaj; ono' yej namiktito' yej yawi wan se', sekin masij áyapa monamiktiáj, sekin tamiktiá, ²² ono' yej tachteki, ono' yej kineki makipiá yej ayéj itatki, ono' yej ayá' ye'nemi, ono' yej takajkayawa, yej pox taewiá malej iga namiktito'ya, ono' yej ta-ixita iga kiplasneki tejté, yej tapopowa, yej moweyimati, iwán yej xejxeto'nemij. ²³ Nochi inimej yej ayekti yej se kichíwa, inón kisa ipan iyalmaj iwán inón kichíwas iga Dios ayo' kiye'itas.

Se siwa' yej sentaman, moconfiarowa ipan Jesús

²⁴ Jesús yajki ipan ital Tiro iwán Sidón. Kala' kalijti' iwán yéj ayá' kinekiá iga mamomati, e' awel miyan. ²⁵ Imanín kimati' se siwa'

yej kipiaya se itaochin yej kipiaya malespíritoj. Inón siwa' kitato Jesús iwán motankuaketa' iyikxitenoj. ²⁶ Inón siwa' sentaman iga griego itájtol iwán irrazaj sirofenicia. Kitajtanilij Jesús iga achi makikixtiliti inón malespíritoj itaolin.

²⁷ E' Jesús kijlij:

—Nej achto manikpalewi nogentej, siga tej achto nimitzpalewiá, ken tikita nikuiliá tákual kokone' iwán nikmaka pelomej.

²⁸ Siwa' kijtoj:

—Jekej, ijkón nokta noTeko, e' pelomej yej onokej itampa mesa, kipejpenaj takualtátájkol yej kokone' kixiniáj kan nemi takuaj.

²⁹ Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj; welya xaj, malespíritoj kisa'ya ipan motaolin.

³⁰ Kua' inón siwa' asito ichan, kasito itaolin wetzto' ipan tapech, iwán ayo' kipiá malespíritoj.

Jesús kachitialiá se yej nagastzako' iwán yej neman wel tajtowa

³¹ Jesús sej kisa' Tiro iwán panotewa' Sidón, iwán ipan sekin no altepemej yej ono' ital diez altepe' yej kijliáj Decápolis, este asi' ipan laguna de Galilea. ³² Ompa kiwajliguilijkej se taga' yej nagastzako' iwán yej ayá' pox wel kisa itájtol kua' tajtowa, iwán kitajtanilijkej Jesús iga makitali ima' ipan inón taga' iga maachitiá.

³³ Jesús kiwiga' inón taga' kan iyokamej, iwán kakilij imájpil ipan inakas. Kichijchalwij imájpil iwán kichijchimilij ilenguaj. ³⁴ Iwán Jesús ajko-tachá', este mijneltij, iwán kijtoj:

—¡Efata! —yej kijtojneki: ¡Xitapówiya!

³⁵ Íkuā'san nagastapowi' in inón yej nagastzaktoya, iwán kiye'talilij ilenguaj iwán welya ye'tajtoj. ³⁶ Jesús kijlijkej inomej iga amo agaj makijlikan. Entre más kijlijkej iga amo makijtojan, majwa' kipowatoj. ³⁷ Iwán la gente poxsan madmiradowayaj, iwán kijtowayaj:

—Ininya sí kichiwa nochí yej yekti, este yej nagastzakto' kinagastapowa, iwán yej awel tajtowa, wel kitajtoltiá.

8

Jesús kitamaka este cuatro mil tokniwan

¹ Íkuā' poxsan monejnechkolo', iwán akiplayaj te kikuaj. Iwán Jesús kinotza' idiscipolomej, kijtoj:

² —Choka noalmaj iga inimej gente, iga kipiaya eyi días iga nigaj onokej nowan, iwán ayá' kipiáj te kikuaj. ³ Siga niktijtitanij ichajchan, ijkón mayantiškej, wel tapoliwij ipan ojti iga sekin walkej wejka.

⁴ Idiscipolomej kijtojkej:

—¿Kén mamotamaka inimej gente nigaj kan ayagaj chantito'?

⁵ Jesús tatajtan:

—¿Késkitaj pan ankipiáj?

Yejemen kijtojkej:

—Siétejsan.

⁶ Iwán Jesús kijlij la gente iga mamotajtalikan talpan, iwán Jesús kikui' inón siete pan iga kimá' gracias Dios. Iwán kitatajkoloj iwán kimajmá' idiscipolomej iga yejemej makimajmakakan la gente. ⁷ Kipiayaj no alin topojtzitzin, iwán

Jesús kimá' gracias Dios iwán nō tatekimá' iga makimajmakakan la gente. ⁸ Nochi takuajkej este ijixwikej. Discipolojmej kitemijkej siete chikiwi' iga takualtatájkol yej ayo' kikuajkej. ⁹ Iga nóchiya takuajkej ken cuatro mil. Iwán Jesús kijlij la gente iga mayákanya. ¹⁰ Iwán Jesús tejkájkeja ipan ákal iwán idiscipolojmej iga yajkij se' altepe' yej kijliáj Dalmanuta.

Fariseojmej kitajtaniliáj Jesús iga makichiwa yej ayi'pa mo-ita

¹¹ Fariseojmej walkej kan ono' Jesús iwán pe' kikuejkuesinotzkej, kitajtanilijtoj iga makinextilikan tejté yej ayi'pa mo-ita yej Diossan wel kichiwa. ¹² Jesús achí máj mijneltij, iwán kijtoj:

—¿Te iga inimej gente kinekij makitakan yej ayi'pa mo-ita?, nimitzijliáj iga ayá' kitaskej.

¹³ La gente kawikej; Jesús iwán idiscipolojmej yajkij tejkawitoj ipan ákal iga yajkij asentápal.

Amo mamitzkajkawakan fariseojmej

¹⁴ Kuá' yajkij ayá' kiwigayaj te kikuaskej iga kelkajkej, petz sétzinsan pan kiwigayaj ipan ákal.

¹⁵ Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Ta' xikakikan; amo xikchiwakan ken kitekichiway fariseojmej iwán yej kitokaj Herodes, iga yejemej nésiki' ye'nemij, siempa ayá'.

¹⁶ Iwán discipolojmej mojliayaj:

—Anka ijkón te-ijliá iga atikuajligakej pan.

¹⁷ Jesús kimati' te mojlijtoyaj iwán kijtoj:

—¿Te iga nemi anmo-ijliáj iga ayá' ankipiáj pan? ¿Ke ayá' ankimatij iga nej, iga se pan

wel nikchí komati? ¿Ix poxsan anyoltakuaktikej?
 18 ¿Ankipiáj amoyix iwán ayá' antacháj? ¿An-
 nakasyojkej iwán ayá' antakakij? ¿Ayo' anke-
 jlamikij? 19 Kuá' nik-repartiroj cinco pan en-
 tre cinco mil tokniwan, ¿ké' chikiwi' temi' yej
 tatájkol yej káwigo'?

Iwán yejemen kijtojkej:

—¡Doce!

20 Jesús sej kijtoj:

—Kuá' iga siete pan nikmajmakakej cuatro mil
 tajtaga', ¿késki chikiwi' ankinejnechkojkej iga
 inón yej ayá' kikuajkej?

Iwán yejemen kijtojkej:

—¡Siete!

21 Jesús kijtoj:

—¿Amejemen aya ankentenderowaj?

Jesús kitachaltía se pacha de Betsaida

22 Máj máj asikej ipan se altepe' yej itoka'
 Betsaida; iwán Jesús kiwajliguilijkej se pacha,
 kiteki'tajtanilijkej iga makichijchimi. 23 Iwán
 Jesús kimawilan in pacha iga kikixtij ipan
 altepe'; iwán kitálij ichíjchal ipan iyix, iwán
 kitálij imamej, iwán kitajtan siga tejteya kita.

24 Yej pacha katka, kijtoj:

—Kena nitachá, nikita tajtaga' ken tikita kuaw-
 imej, e' nikita iga nejnemij.

25 Iwán Jesús sej kitálij imamej ipan iyix,
 iwán taga' tachixtikisa', iwán achitiá'. Welja
 ye'tacha' este wejka. 26 Iwán Jesús kitítanya
 ichan, kijlij:

—Amo xaj tajkoaltepe', amo xikijto iga nimitz-
 tachaltij.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesús sí yéjya Cristo

²⁷ Jesús iwán idiscipolojmej yajkij ipan ítal altepe' yej itoka' Cesarea Filipino, ipan ojti, Jesús kitajtan idiscipolojmej:

—In sekin, ¿té kijtowaj de nej?

²⁸ Yejemen kijttojkej:

—Sekin kijtowaj iga tej tiJuan yej tabau-tizarowaya. Sekin kijtowaj iga tej Elías, iwán sekin kijtowaj iga tej agaj profeta.

²⁹ Jesús kijttoj:

—In amejemen, ¿té ankijtowaj de nej?

Pedro kijttoj:

—Tej tiCristoj.

³⁰ E' Jesús kitekimá' iga amo makijlikan ni agaj iga yéj in Cristo.

Jesús kipowa kén iga mikis

³¹ Iwán Jesús pe' kijlij idiscipolojmej iga poxsan yawij kinkochiwatij, kijttoj:

—Nej yej iPiltzin Taga', yawij ne-iknochiwatij poxsan iwán yawij ne-ijiyatij wewetkej yej mandarowaj iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés. Yawij nemiktítij iwán ipan eyi día nia ni-ojpa-isati sej.

³² Ijkón iga kinojma-ijlijkej. Iwán Pedro kiwiga' Jesús kan iyokamej, pe' kajajwa'pa iga kijlij iga amo makijto ijkón.

³³ E' Jesús mokuropa' iga kitachilij idiscipolojmej, iwán kajajwa' Pedro, kijlij:

—¡Tzitzimi!, xicholo notenoj! Iga tej ayá' tikejlamiki ken Dios kejlamiki, sino que tikejlamiki ken tajtaga'.

³⁴ Iwán Jesús kinotza' idiscipoloymej iwán la gente, kijtoj:

—Siga agaj kineki manetoka, ay'ya makichíwa yej yéj kineki, iwán manejnemi ipan noojwi, malej iga makiknochiwakan poxsan este makimiktikan. ³⁵ Iga yej ayá' motemakas iga makimiktikan, yawi mikiti; e' nochi yej makimiktikan iga nej netoka iwán iga kipowa ye'noticiaj, inón sí momanawij. ³⁶ ¿Té motanilij taga' siga makipiá nochi yej ono' ipan inín tajli, iwán makipolo iyalmaj? ³⁷ ¿Ke' wel kixtawas iga makikowa iyalmaj? ³⁸ Siga ipan inín tajli kan mopoxchiwa yej ayekti agaj mapinawa iga notájtól iwán iga ne-ixmati, nej no yej iPiltzin Taga', nia nikijtoti iga ayéj nodiscipoloy. Inón nikijtoj kuá' niwí' sej ipan itawilyo noTaj Dios, kuá' niwí' iwán iyangelejmej.

9

¹ Jesús no kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga sekin yej nij onokej ayá' mikiskej este makitakan kén iga Dios reinarowa iga ipoder.

Kén iga Jesús se'pay nesí iga tawía ixaya

² Kuá' pánoja seis días, Jesús yajki ipan se tepe' yej wejkapan, kiwiga' petz Pedro, Jacobo, iwán Juan; iwán ompa iyixtajmej yejemej, Jesús se'pay nesí'. ³ Itzótzol este xota', mokuropa' este ichkati'; ayagaj ijkón wel kikajtewa malej iga makiye'paka. ⁴ Iwán discipoloymej kitakej iga nesikoj ikyapapofetajmej Elías iwán Moisés;

kitakej iga t̄atapojtokej iwán Jesús. ⁵ Pedro kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ¡yektia iga nigaj nonokej! Manikchiwakan eyi ranchojtizt̄in, se iga tej, se' iga Moisés iwán se' iga Elías.

⁶ Kijtoj ijkón iga ayo' kimatiá te kijtowa iga discipolomej poxsan majmatoyaj. ⁷ Íkuá'san temoj mixti ipan yejemen, iwán kitzakuakej, iwán ipan inón mixti kikakikej se tájt̄ol yej w̄alaj ipan cielo, kijtoj:

—Ininwa' nokta in noPiltz̄in yej nikpoxchokiliá. Yéj xikakikan.

⁸ Kuá' discipolomej tachixtikiskej, ayo' onoyaj in sekin, iséltisan Jesús onoya iwamej.

⁹ Kuá' némiya temot̄iayaj ipan inón tepe', Jesús kijlij idiscipolomej iga amo makipowilikan agaj inón yej kitakej, kémano', este kuá' kimiktiskeja iwán ojpa-isas sej, yéj yej iPiltz̄in Taga'. ¹⁰ Inón iga yejemej ayagaj kipowilijkej, malej iga mota-jtantoyaj iga te an kijtowa Jesús iga ojpa-isas sej. ¹¹ Iwán kitajtankej Jesús:

—¿Te iga yej tamachtiaj ipan iley Moisés kijtowaj iga achto w̄i' ikyapapofetaj Elías?

¹² Jesús kijtoj:

—Kena, melá' iga Elías w̄i' achto, iga yéj nochikiye'talij. ¿Kén kijtowa kan ikuilijto' itájt̄ol Dios iga nej yej iPiltz̄in Taga'? Kijtowa iga poxsan yawij ne-iknochiwatij, iwán nepinajtiskej.* ¹³ E' nej nimitzijliáj iga Elías w̄alkaya, iwán la gente kichiwilijkej san ken kinekikej, ijkón kensan ikuilijto' iga te yawij kichiwilitij yéj.

* **9:12** 9:12 Is 53:3

Jesús kachitialtiá se chokotzın yej kipiá maļespíritoj

14 Iwán mokuepkej kan onokej sekin discipolojmej, kitakej iga mia' gente onoyaj, iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés motenkítzkijkej iwán discipolojmej. 15 Iwán kuaj' kitakej Jesús, pox pakikej, iwán nochi motajtalojkej iga kixnankej Jesús. 16 Iwán Jesús tatajtan:

—¿Te iga nemi anmotenkítzkiáj?

17 Se yej ompa onoya kijtoj:

—Tamachtiani, nigaj nimitzwajliguilij nopiltzın, kipiá maļespíritoj yej kinonojtilijto'.

18 Inın maļespíritoj kansan neşi' kikítzkiá, kiwetziltiá este talpan. Iwán ompa chijchalposoni, iwán kiguiguitzikaltíá itan. Iwán nopiltzın san kuetantikawi. Niktajtanilıkaja modiscipolojmej iga makikixtilikan, e' awelitiakej.

19 Jesús kijtoj:

—¡Mataj amejemen ayá' anmo-mela'confiarojtokej nopan! ¿Este kémano' máj nia nonoti iwán amejemen? ¿Este keman nia nimitziyowijtoj? Ta' xinewajliguilikan in chokotzın.

20 Iwán kiwajliguilijkej, iwán kuaj' inon maļespíritoj kita' Jesús, íkuaj' sej kikítzkij, iwán wetzi' este talpan, momimimiloj, iwán chijchalposoni'. 21 Jesús kitajtan itaj chokotzın:

—¿Késkiya años kipiá iga ijkın ono'?

Itaj kijtoj:

—Este iga séligo'. 22 Mia' vej inın maļespíritoj kimota nopiltzın tiko iwán atampa iga

makimikti. Anwa' nimitztajtano, ix ayá' wel tikixtiliaya inín maļespíritoj. Xinepalewikan, achi xine-iknelikan.

²³ Jesús kijlij:

—Siga timoconfiarowa iga niwel, wel. Iga yej moconfiarowa ipan nej, nochi wel kichíwa.

²⁴ Iwán itaj inón chokotzin kijtoj recio:

—¡Nimoconfiarowa; xinepalewi iga manimo-mela'confiaro!

²⁵ Kuá' Jesús kita' iga nemi monechkolo, kaja-jwa' inón maļespíritoj, kijlij:

—Ti-espíritu yej titanonojtiliá, iwán yej titanagastakua, nej nimitztekimaka iga xikísaya, xikáwaya in inín chokotzin, iwán ayo' sej xikalaki ipan yéj.

²⁶ Iwán maļespíritoj tzajtzi' recio, kitzetzejtzeloj sej, iwán kisa', este kitapolqitjikawi' chokotzin. Iwán mia' yej ompa onoyaj kijtowayaj iga mi'ya. ²⁷ E' Jesús kimakitzkij, iwán kikétza'ya in inón chokotzin; ejkatika'ya.

²⁸ Iwán Jesús yajki kalakito kalijti'. Idiscipolomej kitajtankej Jesús kan iseltimej; kijtojkej:

—Nejemen, ¿te iga awel nikixtijkej inón maļespíritoj?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Es que inimpa maļespíritoj awel tikixtiáj siga ayá' ti-oradowaj, iwán siga ayá' timayunarowaj.

Jesús sej kipowa iga yawi mikiti

³⁰ Kuá' ompa kiskej, panotejkej Galilea. Iwán Jesús ayá' kinekiá iga mamomati. ³¹ Kijliaya idiscipolomej:

—Nej yej iPiltzín Taga' yawij nekítzkítij iwán nemiktiskej, e' ipan eyi día iga nimikis, nia sej ni-ojpa-isati.

³² E' yejemen ayá' kentenderowayaj yej Jesús kijtowaya. Kitajtanekekiáj, e' aweliti', iga kima-jmawiliayaj iga kitajtaniáj.

Jesús kipowa iga a'yéj in yej máj tayakanto'

³³ Kuá' asikej altepe' Capernaum, iwán onóyaja kalijti', Jesús kitajtan idiscipolomej:

—¿Té in yej anmo-ijlijtiwítziáj ipan ojti?

³⁴ E' discipolomej atajtojkej, iga ipan ojti mojlitiwítziáj iga a'yéj an in yej máj tayakantos de yejemen. ³⁵ Iwán Jesús motalij, iwán kinotza' inomej doce idiscipolomej; kijtoj:

—Si agaj de amejemen kineki máj matayakanto, mamomachili ken yej ono' este tatepotztaj iwán makipalewi nochi toknimej.

³⁶ Kimatilán se choochin iwán kiketza' tajkoyan. Kinawaj, iwán kijlij idiscipolomej:

³⁷ —Siga agaj ki-omemawia se ken inin choochin iga netoka, ken kuá' nejya yej nemi neomemawia. Iwán inon yej ne-omemawia, no ki-omemawia yej netitan.

Yej ayá' temalita inon tepalewia

³⁸ Iwán idiscipolomej itoka' Juan, kijlij Jesús:

—Tamachtiani, nikitakej se yej ipan motoka' kikixtia malespíritoj, e' como ayá' nemi iwán tejemen, nikawaltijkej.

³⁹ E' Jesús kijtoj:

—Amo xikawaltikan, iga yej kichıwa milagro ipan notoka', awel nemalijliá. ⁴⁰ Yej ayá' temalita inón tepalewiá. ⁴¹ A'san nesi' yej mitzmakaj malej se wájkal a'ti ipan notoka' igasan annetokaj, nimitzijliáj iga inón sí Dios kimakas yej yekti.

Amo te mamittzakui iga tiktoka Cristo

⁴² Jesús nō kijtoj:

—Si agaj makichıwalti yej ayēkti se de inımej yej netokaj, yej ayá' moweyimatij, máj yekti katka makipiloltikan se weyite'ti ipan ikech iwán makimotakan lámarko. ⁴³ Siga itechko moma' tikchıwa yej ayēkti, ximomatajkolo; máj yekti xikalaki kan ono' Dios iwán se moma', e' amo xaj iwán ome moma' kan wewelkato' ti'ti yej awel sewi, ⁴⁴ kan okuilimej ayı' mikij iwán ti'ti ayı' sewi. ⁴⁵ Siga itechko mokxi tikchıwa yej ayēkti, ximokxitajkolo, máj yekti xikalaki kan ono' Dios tikxitepon, e' amo xaj iwán ome mokxi kan wewelkato' ti'ti yej ayı' sewi, ⁴⁶ kan okuilimej ayı' mikij iwán ti'ti ayı' sewi. ⁴⁷ Iwán siga moyix mitzchıwaltiá yej ayēkti, xikixti, máj yekti xikalaki kan ono' Dios iga se moyix, e' amo xikalaki iwán ome moyix kan tawewelkato', ⁴⁸ kan okuilimej ayı' mikij iwán ti'ti ayı' sewi.

⁴⁹ 'Ijkón ken ti'ti kitatiá tásol, iwán ista' kichıwa iga naka' amo mapalani, ijkón nō yej netokaj panowaj ipan prueba iga maye'nemikan iyıxtaj Dios. ⁵⁰ Ista' pox yekti, e' siga ay'ya istaweli', ¿tejas iga moneki? Amejemen xitamopakán ken ista' iwán xonokán tamelá iwán sekin.

10

Jesús tamachtiá iga inomej yej mokawaj

¹ Jesús kisa' Capernaum, iwán yajki ipan estado de Judea iwán iyikan weya' Jordán ikisáyampa tonatí'. Ompa sej monejnechkolo', iwán pewa' sej tamachtij ken nochipa kitekichíwa. ² Iwán sekin fariseojmej kitechojkej Jesús kansan makimawetziltikan ipan itájtol. Kitajtankej siga se taga' wel kikajtewa isiwa'.

³ Jesús kijtoj:

—¿Kén mitztekimakakej Moisés?

⁴ Yejemən kijtojkej:

—Moisés kijtoj iga se taga' wel kika'wa isiwa', siga kichiwiliá se ama' kan kijtowa iga mela'kájkeja.

⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Moisés mitzkajtewilijkej inón ley iga poxsan anyoltakuaktikej. ⁶ E' kuá' pewa', Dios kichij inewi yej ono', kichij taga' iwán siwa'. ⁷ “Inón iga se taga', kuá' monamiktiá, kikajtewas itaj iwán iye' iga mosekantískeja iwán isiwa', ⁸ iwán iyomextimej mochiwaskej ken sesan.” Ayo' omen, sino que sesan. ⁹ Inón iga amo agaj makiyokati yej Dios kisetilij.

¹⁰ Kuá' Jesús iwán idiscipolomej onókeja kalijti', kitajtankej sej Jesús de inón. ¹¹ Jesús kijtoj:

—Yej kiyokakawa isiwa', iwán monamiktiá iwán se', iga ijkón kichíwa, kichiwiliá yej ayekti yej áchtopa isiwa'. ¹² Ijkonsan no siwa', siga kiyokakawa iwéj, iwán monamiktiá iwán se', iga ijkón kichíwa, kichiwiliá yej ayekti yej áchtopa iwéj.

Jesús kinawaj kòkone'

¹³ Iwán Jesús kiwijiwiguiliayaj kòkone' iga mak-itajtanili Dios iga maye'onokan. E' discipolomej pèwakej iga kajajwakej inomej yej nemi asij iwán ikòkone'. ¹⁴ Kuà' Jesús kita' iga ijkón nemi kichiwaj idiscipolomej, kuesiwi', kijtoj:

—Xikawakan in kòkone', kama manetechokan, amo xikojtzakuilikan; iga yej mochiwa ken inimej kòkone', kajasi iga Dios marreinaro ipan yéj. ¹⁵ Nimitznojma-ijliáj iga yej ayá' motemakas iga Dios makimandaró ken se yej aya yolej, awel kalakis kan reinarowa Dios.

¹⁶ Iwán kinawajkej, iwán kitajtálijpa ima' iga kitenewij Dios iga yejemej.

Se rico tajtowa iwán Jesús

¹⁷ Kuà' Jesús némiya ojkui, motalojtiwalaj se taga', iwán motankuaketztikisa' itenój, iwán kitajtan:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ¿té nikchivas iga nochipa manono iwán Dios?

¹⁸ Jesús kijlij:

—¿Te iga tine-ijliá iga niye'nemi? Sésanwa' in yej kichíwa yej yékti, inonwa' Dios. ¹⁹ Tej tikmátiya ken Dios tatekimaka: “Yej namiktito' amo mayawi wan se'; amo xitamikti; amo xitachteki; amo xitakajkayawa; amo xikijto yej ayéj ijkón, xikye'ita motaj iwán moye'.” *

²⁰ Taga' kijtoj:

—Tamachtiani, inewi inin nikchijto' este kuà' aya niyolej.

* **10:19** 10:19 Ex 20:12-16; Dt 5:16-20

21 Iwán Jesús kitachilij iwán kiye'ita', iwán kijlij:

—Sesan mitzpolowa iga xikchí: xiknamaka inewi yej tikpiá, iwán xikmajmaka yej ayá' motapialiáj. Ijkón tikpiás yej pox yekti ipan cielo; iwán xinətoka, malej iga este mamitzmikṭikan.

22 Kuá' ṭaga' kikagui' inón, moknoṃati', iwán ijkón moknoṃatitiajki iga pox kipiaya toṃin.

23 Iwán Jesús ṭatachá' nij neí, iwán kijlij idiscipolojmej:

—¡Pox difícil iga yej motapialiáj mamotemakakan iga Dios marreinaṛo ipan yejemen!

24 Iwán discipolojmej poxsan madmiradojkej iga ijkón kijtoj Jesús. E' Jesús sej kijtoj:

—Nopilowan, inimitzijliáj iga se yej moconfiarowa ipan itomṃin, poxsan difícil iga motemaka iga Dios marreinaṛo ipan yej! 25 Máj wel mapano se camello† ipan ixapoyo akoxaj, que se yej motapialiá mamotemaka iga Dios marreinaṛo ipan yéj.

26 Kuá' discipolojmej kikakikej inṃin, poxsan madmiradojkej, iwán motajtaniáj:

—¿A'taj wel momanawij?

27 Jesús kitachilij idiscipolojmej, iwán kijtoj:

—Tajtaga' awel kichiwaj, e' Dios wel kichíwa; iga Dios ateyi yej ken awel makichíwa.

28 Iwán Pedro kijlij:

—Noṭeko, nejemen nikajtejkej inewi yej nikpiayaj, iwán némiya nimitztokaj.

29 Iwán Jesús kijtoj:

† 10:25 10:25 Xikita glosario “Camello”.

—Nimitzijliáj, siga agaj kikajtewa íkal, o iyikniwan, o itaj, o iye', o isiwa', o ipilowan, o ital, igasan netokaj iwán iga kipowaj itájtol Dios, ³⁰ nimitzijliáj iga ipan inín tajli yawij kipiatiy cien vej máj, kajlimej, iyikniwan, iyemej, ipilowan iwán italmej, malej iga kijiya; iwán ipan se' tajli yej wi-o' nochipa onoskej. ³¹ E' mia' yej inán tayakantokej, yawij kawitij tatepotztaj, iwán yej inán onokej tatepotztaj yawij tayakantotij.

Jesús sej kijtowa kén iga yawi mikiti

³² Jesús iwán idiscipolojmej nemi yayaj Jerusalén; Jesús tapanotiaya. Discipolojmej poxsan madmiradojkej; iwán sekin kimokatokatiyay. Iwán Jesús kinotza', iyoka inomej discipolojmej, iwán kijlijkej yej yawij kichiwilitij kuá' asis Jerusalén. ³³ Kijtoj:

—Ken ankítaj amejemen, nemi tiawij Jerusalén. Ompa nej yej iPiltzin Taga', yawij nekitzkitij ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés, yawij kijtótij iga manemiktikan iwán netitaniskej ipan imamej yej ayéj togentejpa. ³⁴ Yawij nepinajtítij, nemagaskej, nechijchaskej, iwán nemiktiskej; e' ipan eyi día iga nimikis, nia ni-ojpa-isati sej.

Jacobo iwán Juan kitajtaniliáj Jesús iga masen-mandarokan

³⁵ Jacobo iwán Juan, yej ipilowan Zebedeo, kitechojkej Jesús, iwán kijlijkej:

—Tamachtiani, niknekij iga achi xinechiwilikan yej nimitztajtaniliáj.

³⁶ Yéj kijtoj:

—¿Té ankinekij manikchí?

³⁷ Kijtojkej:

—Xikchí iga nejemen, kuá' tiaya tirreinaṛoti, manimotalikan ompa kan tej timotalij, se moye'kampa, sewo' moopochkampa.

³⁸ Jesús kijtoj:

—Amejemen ayá' ankimatij te nemi ankitaj-tanij. ¿Ix ankijyowiskej ken nej nikijyowij kuá' ne-iknochiwaskej? ¿Ix wel ampanoskej kan nej nipanoj?

³⁹ Yejemen kijtojkej:

—Kena, wel.

Jesús kijtoj:

—Kena ankijyowiskej inewi sufrimiento ken nej nia nikijyowiti kuá' ne-iknochiwaskej, iwán ampanoskej kan nej nipanoj. ⁴⁰ E' iga ximotalikan noye'kampa o noopochkampa, inón nej ayá' nikmati, iga notaj Dios kimati a'yéj kimakas.

⁴¹ Kuá' inomej se' diez discipolomej kimatikej inón, kikuesowilijkej Jacobo iwán Juan. ⁴² E' Jesús tanotza', kijtoj:

—Amejemen ankimatij iga yej mandarowaj ipan inín tajli, poxsan kitajtaksa igentej iwán yej gobernarrowaj, yolkisaj pan yej até iteki, kansan manesi iga mandarowaj. ⁴³ E' amejemen ayéj ijkón. Majwa' yej kineki matayakanto ipan amejemen, inón achto makipalewi toknimej. ⁴⁴ Iwán agaj yej kineki matayakanto, mamochiwa esclavo iga nochi tokniwan. ⁴⁵ Iga nej yej ipiltzin Taga' ayá' niwalaj iga manepalewikan, sino iga manitapalewi iwán iga manimiki iga mia' manikxitoma yej ken ilpitokej iga ayekti kichijtokej.

Jesús kachitialtiá Bartimeo yej pacha

⁴⁶ Iwán asikej Jericó. Kuá' Jesús kistiaya ompa iwán idiscipolomej iwán poxsan mia' gente, se pacha ewatoya ipan ojten, kitajtantoya tomin. Itoka' Bartimeo, yej ipiltzimpa Timeo. ⁴⁷ Kuá' kikagui' iga nemi kitechojtiá Jesús de Nazaret, pacha tzajtzi':

—¡Jesús, iPiltzin David, achi xine-ikneli!

⁴⁸ Sekin kajajwakej iga ayo' matzajtzito, e' yéj majya tzajtzi':

—¡Jesús, iPiltzin David, áchikej xine-ikneli!

⁴⁹ Jesús moketza' iwán kijtoj:

—Xiknotzatij.

Iwán kinotzatoj inón pacha, kijlijkej:

—Ximoconfiãro iwán ximoketza, iga nemi mitznotza.

⁵⁰ Iwán inón pacha kitájkal itejkuix, este witóni'pa iga moketza', iwán kitechoto Jesús.

⁵¹ Jesús kitajtan:

—¿Té tikneki manimitzchiwili?

Pacha kijtoj:

—Tamachtiani, ñnikneki manitachá!

⁵² Jesús kijtoj:

—Iga timoconfiãroj, titacha'ya, welja tia.

Iwán íkuã'san inón pacha welja tachá', iwán kitokatiájkia Jesús.

11

Jesús asi Jerusalén

¹ Kuá' Jesús iwán idiscipolomej asitiáyaja Jerusalén, itenoj altepemej yej itoka' Betfagé

iwán Betania, yej onokej iyixtaj tepe' yej itoka' Olivos, Jesús kitítan ome idiscipolojmej, ² kijtoj:

—Xakaan altepetzin yej nijígasan ono', kuá' amasiskej, ankasiskej se burro ilpito', yej aya agaj kitejkawiliá. Xikxitomakan iwán xikua-jligakan. ³ Iwán siga agaj mitztajtaniy te íga ankixitomaj, xikijlíkan: “ToTeko kineki, iwán nimanín sej mitzkawilíki.”

⁴ Yajkij, iwán kasikej inón burro ilpito' puertajtenoj ipan ojti, iwán kixitonkej.

⁵ Iwán yej ompa onoyaj kijtojkej:

—¿Té nemi ankichiwaj? ¿Te íga nemi ankixitomaj in burro?

⁶ Iwán yejemen kijtojkej kensan Jesús kijtoj; iwán kijlijkej íga wel makiwigakan. ⁷ Iwán inón burro, kiwiguilijkej Jesús, kipechtijkej burro íga yejemej itzotzolmej, iwán Jesús tejkaj. ⁸ Iwán mia' kipatawilijtiajkij itzotzolmej ipan ojti, iwán sekin kitejtekkej imajma' soya' iwán kitálijkej ipan ojti.

⁹ Iwán inomej yej tayankantiayaj iwán yej witzíaj tatzimpan, pe' tzajtzikej:

—¡Mamoweyimatílti Dios! ¡Mamoweyimatílti yej kitítani toTeko Dios! ¹⁰ ¡Mamoweyimatílti yej wí' mandaróki ken mandaró rey David! ¡Mamoweyimatílti Dios yej ono' ipan cielo!

¹¹ Jesús asi' Jerusalén iwán kala' weyitiopan.* Iwán kuá' nóchiya kita' yej ompa ono', íga némiya tayowati, yajkij Betania iwán doce idiscipolojmej.

* **11:11** 11:11 Xikita glosario “Weyitiopan”.

Jesús kitemowa itakilka higuerajkuawi' iga makikua

¹² Kuá' tanési'ya sej, kiskej Betania; Jesús mayana'. ¹³ Iwán wéjkasan kita' se higuerajkuawi'† yej iswayoj, iwán yajki kitato siga kipiá itakilka, e' kita' iga ayá' takto', akasi' nité, petz iyiswayosan puej aya itiempoj iga maono yej yoksi'. ¹⁴ Jesús kinotza' inón higuerajkuawi', kijlij:

—Ayo' agaj mitzkualij motakilka.

Iwán idiscipolomej kikakikej Jesús.

Jesús tatatajkali ipan weyitiopan

¹⁵ Asikej Jerusalén. Iwán kuá' Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan, kikijkixtij yej ompa tanamakatokej, iwán yej takojtokej. Iwán kitzi-jtzinkuepa' mesajmej kan mokambirowa tomín iwán kan motaliáj yej kinamakaj jojtokomej. ¹⁶ Iwán Jesús kijtoj iga awel panowa agaj ipan ipatiojyo weyitiopan siga kiwiga tejté. ¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Kan ijkuilijto' itájtól Dios, ijkín kijtowa: “Nókal yawi motokawiti kajli kan oradowaj de inochi paismej”, e' amejemen ankikueptokej kan miyanaj yej tachtekij.

¹⁸ Iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley, kimatikej te kichij Jesús, iwán kitemowayaj ken iga makimiktikan iga kimajmawiliayaj, puej nochi kiyé'itayaj ken iga tamachtíá. ¹⁹ E' kuá' némiya takomiti, Jesús kisa' Jerusalén.

† 11:13 11:13 Xikita glosario “Higo”.

Discipolomej kitaj iga wa'ya higuerajkuawi'

²⁰ Iwán yowalti' kuá' panotiyaj, kitakej iga higuerajkuawi' wa'ya este inelwayo. ²¹ Iwán Pedro kejlan, iwán kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ta' xikita in higuerajkuawi' yej yalwa tikajajwa', an sí wa'ya.

²² Jesús kijtoj:

—Ximoconfiarokan ipan Dios.

²³ Nimitznojma-ijliáj, iga a'san makijli inepa tepe': "Xicholo ompa kan tono', iwán xaj lámarko", siga momela'confiarowa iga inewi iyalmaj, iwán siga kicredowa iga inón yej kijtoj yawi mochiwati, ijkón mochiwas. ²⁴ Inón iga nimitzijliáj iga inewi yej ankitajtaniliskej Dios kuá' nemi an-oradowaj, iwán siga ankickredowaj iga mitzmasukkej, ijkón mochiwas. ²⁵ Iwán kuá' nemi ankitenewiáj Dios, siga agaj tikuesowilijto', xikelkawili yej mitzchiwilij, ijkón no amoTaj yej ono' ajko ipan cielo mitzelkawiliskej yej ankichijkej yej ayekti. ²⁶ Siga amejemen ayá' ankelkawiliáj yej agaj mitzchiwiliáj yej ayekti, amoTaj yej ono' ipan cielo ayá' no mitzelkawiliskej yej ankichiwaj yej ayekti.

Kimatisnekij kén iga Jesús mandarowa

²⁷ Iwán sej mokuepkej Jerusalén. Jesús nemiá weyitiopan, kitechotoj ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej, ²⁸ kitajtankej Jesús:

—¿Té moteki in tej iga tikchiwa inin? ¿A' mitztekimá' iga wel xikchiwa inin?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Nia no nimitztajtanjij, iwán xine-ijlįkan iwán nimitzijlįskej a'yěj nețekimá' iga nikchįwa inın. ³⁰ ¿A'yěj kitįtan Juan iga matabautizaro? ¿Ix Dios kitįtan, o tajtaga'? Xine-ijlįkan.

³¹ Iwán yejémęnsan motatapowįyay, molįayaj:

—Siga tikįtoskej iga Dios kitįtan Juan, Jesús yawi kijtoti: “¿Te įgataj ayá' ankitajtłkakikej?”

³² Iwán awel tikįtoskej iga kitįtan taga'.

Ijłkón kijtojkej ga kimajmawiliáj la gente, iga nochi kimatiá iga Juan Dios kitajtłmakaya.

³³ Iwán kijlijkej Jesús:

—Anikmatij.

Iwán Jesús kijtoj:

—Nej no ayá' nimitzijliáj a'yěj nețekimaka iga manikchįwa ijłn.

12

Jesús kipowa iga męnsojmej yej małojmej

¹ Iwán Jesús pęwa' tatatapowįj kan mamįkųįtilo, kijtoj:

—Se taga' kitoga' uvajjoj. Kikolaltij, iwán kichij se pozo kan mopatzka uva. Kichij se torre iga wel matachalo noyan kan ono' uvajjoj.

'Iwán kitakęwaltij* sekin tekipanowanimej iwán yajki wejka.† ² Kua' némiya yoksi uva, itęko kitįtan se męnsoj, kijlij: “Xaj xiktajtanjilįti yej nemi tekipanowaj iga manęmakákanya uva ke' nej nețocarowa.” ³ E' yejemen kįkįtzkįjkej

* **12:1** 12:1 Ikuayo uva pox wejka, wel tađi 20 años o máj, ijłkón iga wel kitakęwaltij uvajjoj. Xikita glosario “Uva”. † **12:1** 12:1 Is 5:1-2

iwán kimagakej iwán akimakakej nité. ⁴ Iteko uvajjoj kititan se' monsoj; e' inón nō kitewijkej, kikuajkuatzayankej iwán kuajkuantas kijlijkej. ⁵ Kititan sewo', inón sí este kimiktijkej. Máj máj kititan sekin, inomej nō kimagakej iwán sekin kimiktijkej.

⁶ 'E' kipiaya se ipiltzin yej poxsan kichokiliaya iwán kititan inón, kijtoj: “Inín sí nopiltzin kiye' itaskej.” ⁷ E' tekipanowanimej, yejémensan kijtojkej: “Inínyawa' in yej yawi mochīwati iteko inín tajli, yej itajpa kikajtewas, matikmiktíkanya nokta iga makāwi ital iga tejemej.” ⁸ Iwán kikitzkijkej, kimiktijkej iwán kikixtijkej ipan uvajjoj.

⁹ Iwán Jesús tatajtan:

—¿Té an kichīwas iteko mijli? Wī' iwán kimiktij inomej tekipanowanimej, iwán inón uvajjoj kimakas se' tekipanowanimej.

¹⁰ '¿Ix ayí' ankitaj kan ijkin ijkulijto'? Kijtowa: Yej nemi kalchīwaj kitajkalkej se' te'ti yej kijtojkej iga ayekti,

e' inonya yej mochīwako máj ye'te'ti.

¹¹ Ijkón kichij toTeko, iwán poxsan timadmiradowaj iga tikitaj.

¹² Iwán kinekiáj makipresojuwikan Jesús iga kimatikej iga yejemej nemi kikajkaktiáj. E' kimagawilijkej yej ompa chapantoyaj, kikajtejkej iwán yájkija.

Fariseojmej kitajtani Jesús siga yekti mamoxtawaw impuesto

13 E' despuéj kititanilijkej sej sékino' más fariseojmej iwán sekin yej kitokaj rey Herodes,‡ kansan Jesús makijto tejté iga wel makitelwikan. 14 Kuá' inomej asitoj, kijtojkej:

—Tamachtiani, nikmatij iga tej ómpaya ken tikjtoowa, iwán tej ayá' tikchiwiliá caso ken mitzijliáj, tej nochi ijkonsan tikjuzgarowa; melá' iga titamachtia yej Diospa iyowí. ¿Ix yekti manixtawakan impuesto iga rey César§ o ayá'? ¿Ix nikmakaskej o anikmakaskej?

15 E' Jesús kimati' iga kimawetziltijnekiáj, kijtoj:

—¿Te iga anneprobawaj? Xinewajliguilikan se tomín, iga manikita.

16 Kiwajliguilijkej, iwán kuá' kita', Jesús tatajtán:

—¿Inín a'yéj ixaya' iwán a'yéj itoká' yej nigaj ijkuilijto'?

Yejemej kijtojkej:

—Rey César.

17 Iwán Jesús kijtoj:

—Xikmakakan rey César yej yéjpa itatki, iwán xikmakakan Dios yej yéjpa itatki.

Iwán fariseojmej san tajtachixtikajkej iga yej kijtoj.

Saduceojmej kijtowaj iga yej míkto'ya ayo' wel ojpa-isa

‡ 12:13 12:13 Inimej judiyojmej achi ken monamakakej iga kipalewiayaj rey Herodes yej de los romanos yej tultikmej yej kitaksayaj judiyojmej. § 12:14 12:14 Xikita glosario “César”.

18 Iwán sekin saduceojmej* yajkij kitatoj Jesús. Yejemej kijtowaj iga yej mikij ayo' ojpa-isaj, iwán ijkín kitajtankej:

19 —Tamachtiani, Moisés ne-ijkuilowilijtikajkej inín ley; siga se taga' miki, iwán kikawa isiwa', e' ayá' kikajtewa nisé ipiltzín, iyiknín inón yej migui', kikuis inón viuda iga ken kuá' makipiá ipilowan yej migui'. 20 Onoyaj siete tajtaga' yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej tekoko achto monamiktij, e' migui' kuá' aya pilwaj. 21 Iwán imámil inón yej migui' monamiktij iwán yej katka isiwa' yej mi', iwán no migui', iwán ayá' no kikajtej ipilowan. Iwán ijkonsan no mochiw iwán se' imámil. 22 Ijkón inomej siete, nochí monamiktijkaj iwán inonsan siwa', iwán ayagaj kikajtej ipiltzín. Iwán máj máj migui' no siwa'. 23 In kuá' ojpa-isaskej yej miktokej, ¿katiapa an de inón siete mochiwas iwéj in inón siwa'?, iga namiktitoya iwán inochimej.

24 Jesús kijtoj:

—Amejemen ayompa antajlamikij iga ayá' ankixmatij itájtól Dios, niga yej wel kichiwa. 25 Kuá' yej miktokej ojpa-isaskej, ay'ya monamiktiskej, niga ipilowan ayo' kinamiktiskej, iga mochiwaskej ken tikita iyangelejmej Dios yej onokej ipan cielo yej no ayá' monamiktiáj. 26 E' iga ojpa-isaskej yej miktokej, ¿ix ayí' nokta ankileerowaj kan kén iga Dios tajtoj ipan se witztako' yej wewelontoya? E' Dios kijlij Moisés: “Nej niDios, yej iDiospa no Abraham, Isaac

* 12:18 12:18 Xikita glosario “Saduceo”.

iwán Jacob.”† 27 Dios ayéj iDios yej miktokej, sino que iDios yej isatokej; amejemen ayompa antajlamikij.

Jesús kijtowa katiapa mandamiento yej amo nokta mamoełkawa

28 Ompa asito no se yej tamachtia ipan iley Moisés; yéj takaktoya kuá' Jesús tãtapojtoya iwán kimatiá iga ompay ken kijlij yej íwan tãtapojtoya. Kitajtan:

—De inewi mandamiento yej ono', ¿katiapa an yej achto?

29 Jesús kijtoj:

—Yej máj achto mandamiento ijkín kijtowa: “Ta' xikaki, gente de Israel, toTeko Dios, yéjsan iselti toTeko. 30 Xikchokili moTeko Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespíritoj iwán iga inewi motájpjal iwán yéj nochipa xikejlanto.”‡ Ininwa' in yej máj achto mandamiento. 31 Iwán ono' sewo' áchisan ijkõmpa, kijtowa: “Xikchokili moknïn kensan tej timochokiliá.” Ateyi se' mandamiento yej máj valerowa ken inimej.

32 Iwán inõn yej tamachtia ipan la ley kijlij:

—Ompay ken tikijtoj Tamachtiani iga ono' sesan Dios, iwán ateyi se' ken yéj. 33 Iwán iga matiknekikan toDios iga inewi toalmaj, iga inewi toespíritoj iwán iga inewi totájpjal, iwán yéj nochipa matikejlantokan iwán matikchokilikan toknïn kensan tejemej timochokiliáj. Iga ijkõn mochiwa máj valerowa que nochi ofrenda yej motatiá iga momaka Dios.

† 12:26 12:26 Kuá' ijkín kijtoj Dios, ikay mikikej inimej tajtaga'.
Ex 3:6 ‡ 12:30 12:30 Dt. 6:5

³⁴ Kuá' Jesús kita' iga ómpaya ken kijtoj, kijlij:
—Alınsan poliwi iga Dios marreınaro ipan tej.
Iwán ayo' agaj máj mixewij iga kitajtajan.

In Cristo, ¿a'yéj ipiltzin?

³⁵ Jesús tamachtijtoya tiopan; kijtojtoya:
—¿Te iga yej tamachtıáj ipan la ley kijtowaj iga
Cristo ipiltzin David? ³⁶ Porque David kijtoj kuá'
kitajtalmá' iyEspıritoj Dios, kijtoj ijkın:
ToTeko kijlij noTeko:

“Ximotalı iladoj noye'má' kan nimandarowa,
este que maniktalı mokxitampa yej mitzijiyaj.”

³⁷ ¿Kén wel Cristo yej itatıtan Dios ma-ipiltzin
David, esi David no kijliá iga iTeko?

Iwán yej polijtoyaj kiye'kaktoyaj.

*Jesús tanonotza iga ayompa nemij yej
tamachtıáj ipan la ley*

³⁸ Jesús ijkın tamachtıaya:

—Amo mamitzkajkawakan yej tamachtıáj
ipan iley Moisés, puej kiye'matij iga
makinentıkan sotantzótzol, iwán kinekij
makisaludarokan tajkoaltepe'. ³⁹ Yejemen
motalıjnekiy tiopan-ijti' ipan ye'asientoj kan
motalıáj yej máj tayakantokej, iwán ijkonsan no
kinekij makichıwakan kan takualo, ⁴⁰ iwán
kikuılıáj ikalmej yej wewejmikikej, iwán
mopajpantiáj iga wejkawaj iga oradowaj.
Yejemen máj yawij kicastigarotij.

*Kitalıá iyofrendaj se yej wewejmı' yej amotapi-
alıá*

⁴¹ Se vej Jesús ewatoya tiopan, kitztoya kén iga
kakiayaj iyofrendajmej ipan cajon, iwán mia' yej

motapialiáj kakiayaj komati tom̄in. ⁴² Iwán w̄alaj se yej ayá' motapialiá iwán ipan cajon kakij om̄e tom̄in de cobre yej ayá' pox valerowa. ⁴³ Iwán Jesús kinotza' idiscipolojmej, kijlijkej:

—Nimitznojma-ijliáj iga in̄in siwa' yej w̄ewejmí', yej ayá' motapialiá, kakij máj que nochi yej nemi kakiáj tom̄in ipan cajomej; ⁴⁴ puej nochi kitalijkej yej kisobrarowaj; e' yéj, malej ayá' motapialiá, kimá' inewi yej kipiaya iga takuaya.

13

Jesús kijtowa iga yawi moxixit̄inati weyitiopan

¹ Kuá' Jesús k̄isa' weyitiopan, se idiscipoloj kijlij:

—¡Tamachtiani, ta' xikita kejk̄e'pa te'ti, iwán kejk̄e'pa kalw̄ewetkej!

² E' Jesús kijtoj:

—¿Ankitaj in̄imej kalw̄ewetkej? Nigaj ayá' yawi kawiti nisé te'ti yej man̄enekpanijto. Nochi yawij moxixit̄inatij.

Jesús kijtowa yej yawi mochiwati kuá' aya poliwilo

³ Jesús iwán idiscipolojmej yajkij ipan tepe' yej itok̄a' Olivos, yej ono' iyixtaj weyitiopan. Iwán kuá' Jesús ewato' ompiga, Pedro, Jacobo, Juan iwán Andrés, ijk̄in kichtakatajtankej:

⁴ —Niknekij xine-ijlik̄an kéman mochiwas in in̄on. ¿Té mo-itas kuá' ayo' wejka iga nochi in̄in mochiwas?

⁵ Jesús kijtoj:

—Amo agaj mitzkajkayawaskej, ⁶ iga mia' yawij witzetij iwán mopajpantiskej iga nej, siempa ayéj. Ijkín kijtoskej: “Nejya el Cristo”; iwán mia' yawij kikajkayawatij.

⁷ 'E' kuá' amejemen ankikakiskej momijmiktilo nijnijiga, amo ximajmawikan, ijkón nokta yawi mochiwati; e' aya yej iga poliwiłoj. ⁸ Iga se país momijmiktij iwán sewo', iwán se nación momijmiktij iwán se'; onos talolin nijnijiga, iwán poxsan apistajtiás iwán nijnijiga mokuejkwesoloj; Nochi inín aya yéj iga poliwiłoj, péwao' iga moknochiwalo.

⁹ 'E' ximocuidarokan amejemensan iga mitzwigaskej kan onokej yej mandarowaj iwán tiopan mitzmagaskej, iwán iga annetokaj mitzwigaskej iyixtaj yej mandarowaj iwán reyejmej; ijkón iga wel antajtoskej de nej iyixtajmej. ¹⁰ E' kuá' aya poliwiło, mopowas noyan ipan tajli kén iga Dios tamanawiá. ¹¹ E' kuá' mitzwigaskej iyixtaj yej mandarowaj, amo xitayokoyakan iga te ankijoskej, niga xikeejlantokan. Ankijoskej yej íkuá' Dios mitzijliskej iga xikijtokan; iga ayéj amejemen yej antajtoskej, sino que iyEspíritoj Dios. ¹² Se toknin yawi kitelwiti iyiknin iga makimiktikan, iwán tetaj kitelwij ipiltzin iga makimiktikan, iwán tepilowan kitelwiskej itajmej iga makimiktikan. ¹³ Nochi yawij mitzijiyatij iga nej annetokaj; e' yej moconfiarojto' nochipa ipan nej, inón momanawijj.

¹⁴ 'El profeta Daniel kijkuiloj* iga mochiwias

* **13:14** 13:14 Dn 9:27; 11:31; 12:11

yej pox ayękti weyitiopan-ijti'; kua' amejemen ankitaskej iga ono' yej akajasi iga maono weyitiopan-ijti', —yej kileerowa makentendero—, yej onoskej ipan estado de Judea, mayákanya ipan tepeyoj. ¹⁵ Yej onos iyixko kajli ipan ipetayo, ayo' matemo, niga makalaki iga makikijixti yej kipiá kalijti'; ¹⁶ iwán yej nemi imilpan, ayo' mayawi ichan iga makikuiti itzótzol. ¹⁷ ¡Lástima siwatkej inón día iga yej tatalaxwijtokej iwán yej tachichitijtokej! ¹⁸ Xiktajtaniłkan Dios iga kua' ancholoskej amo kua' sektaj;† ¹⁹ porque inomej días poxsan moknochiwaloj, este ayí' ijkón mo-ita' desde iga kichij Dios inin tajli, iwán ayí' ijkón mochiwas. ²⁰ Siga toTeko ayá' kixeloj inomej días, ayagaj momanawij; e' kixeloj iga kichokiliá inomej yej yępa kitapejpen.

²¹ 'Iwán siga agaj mitzijliskej: “Ta' xikitakan nigaj ono' Cristo”, o “Ta' xikitakan nepa ono'”, amejemen amo xiktajtolkakikan. ²² Iga yawij witzetij iwán mopantiskej iga nej, sięmpa ayęj, kijoskej “Nejya niCristo”, iwán kijoskej iga yejemen profętajmej iga Dios kitajtılmakaj, sięmpa takajkawawaj. Yawij kichiwatij milagrojmej yej ayi'pa mo-ita iga matakajkawawakan, este wel anka kikajkawawaskej yej Dios kitapejpen. ²³ E' xikye'kakikan, iga áchtoya nochi nimitzmatiltijkej.

Kén iga yawi sej witzeti Jesús yej iPiltzın Taga'

²⁴ Jesús kijtoj:

† 13:18 13:18 Mt 24:20

—Kua' pánojya inomej días iga moknochiwaloj, yawi takomitiati iga ay' tawij tonati', niga ay'ya tametztonas; ²⁵ sitalimej yej onokej ipan cielo wejwetziskej, nochi yej ono' ipan cielo mojolinaskej. ²⁶ Íkua'ya ne-itaskej nej yej iPiltzín Taga' yej niwi' ipan mixti, nitawijtiwi' iga noweyipoder. ²⁷ Iwán niktekimakas noangelejmej iga recio matapitzakan iga trompeta iga makinejnechkokan yej niktapejpen yej nijnijiga onokej noyan ipan tajli.

²⁸ 'Ximixkujitikan ipan higuerajkuawi': Kua' ankitaj némiya kisa iseliska iwán némiya isway-owi, ankimatij iga wi'ya tonalis. ²⁹ Ijkonsan no kua' ankitaskej iga némiya mochiwa nochi yej nimitzijlijkej, xikmatikan iga ay'ya ke' poliwi iga nej níwi'ya sej. ³⁰ Nimitzijliáj iga nochi inin mochiwas kua' aya mikij yej inán onokej. ³¹ Cielo iwán tajli poliwisej, e' yej nikijtoj, nochi yawi mochiwati.

³² 'E' ayagaj nokta kimati te día o te hora, ayagaj kimati, niga angelejmej yej onokej ipan cielo, niga nej yej iPiltzín Dios, iseltisan noTaj Dios kimati.

³³ 'Inón iga amejemen xisatokan, xitachixtokan iwán xiktenewijtukan Dios iga ayá' ankimatij kēman mochiwas. ³⁴ Nej ken se taga' yej yajki wejka, kua' aya kisa ichan, kitekimá' itekipanowanimej, sejsé kimá' itekipánol iwán kititan iga se matachixto ipan kalten. ³⁵ Amejemen xisatokan iga ayá' ankimatij kēman wi' iteko kajli, tayowakan, o tajkoyówal, o kua' takuika kayo, o yowalti'; ³⁶ amo santá'

niwejkisaki iwán nimitzasikij ankojkochtokej.
³⁷ Yej nimitzijliáj amejemen, nochi nikijliáj:
 xisatokan.

14

Sacerdotejmej ijefejmej kitemowaj kén iga makikitzkikan Jesús

¹ Poliwiasan dos días iga mo-ilwichiwiliá la Pascua,* iwán iga mokua pan yej ayá' kipiá levadura.† Ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés kitemowiliayaj kén iga makikitzkikan Jesús malej iga matakajkayawákampa iwán makimiktikan.
² Kjtowayaj:

—Ayá' tikchiwaskej kuá' nento' ilwi', iga amo makuesiwilo.

Se siwa' kitoyawa yej ajwiya' ipan itzontekon Jesús

³ Mie j Jesús onoya ipan alpepetzin yej itoka' Betania, onoya ichan Simón yej kipiaka lepra. Mie kixnantoya mesa, asi' se siwa' yej kinentiaya se boteyajtzin yej chijto' iga te'ti yej itoka' alabastro. Ípan kiwiga' aceite yej ajwiya' yej kijliáj nardo yej pox patiyoj; iwán inón siwa' kikechposte' boteyajtzin, iwán kitoyawilij ipan itzontekon Jesús. ⁴ E' sekin yej ompa kitajtachilijtoyaj, kuesiwikej iwán kijtojkej:

—¿Te iga kiyokatoyajkej inin aceite yej pox ajwiya'? ⁵ Masejtaj monamá' iga ke' se kitaniá

* **14:1** 14:1 Xikita glosario “Pascua”. † **14:1** 14:1 Xikita glosario “Levadura”.

trescientos días iga mamomajmaka yej ayá' motapialiáj.

Iwán kajajwakej inón siwá'.

⁶ E' Jesús kijtoj:

—Xikawakan. ¿Te iga ankikuejkuesowaj? Yéj nechiwilij yej yékti. ⁷ Yej ayá' motapialiáj, nochipa onoskej amowan, iwán kuá' ankinekiskej wel ankipalewiáj; e' nej ayá' nochipa nij annepiaskej. ⁸ Inín siwá' kichij yej wel kichí, machtówija iga netalilij yej ajwiya' ipan notzontekon, iga ijkón nechiwiliskej kuá' yawij netokatij. ⁹ Nimitzijliáj iga kansan ipan inewi inín tajli mopowas kén iga Dios tamanawia, yawi nō mopowati yej kichij inín siwá', iwán ijkón moejlamikis yej kichij.

Judas kinamaka Jesús

¹⁰ Judas Iscariote, se de inomej doce idiscipolojpa Jesús, yajki kitato ijefejmej sacerdotejmej iga kijlito iga yéj yawi kipalewiti iga makikitzkikan Jesús. ¹¹ Kuá' yejemen kikakikej inón, poxsan pakikej iwán kijlikej Judas iga yawij kimakatij tomín. Iwán íkuá'ya Judas pewa' iga kitemoj kéman wel makikitzkikan Jesús.

La Santa Cena

¹² Ipan día kuá' pewa' iyilwiyo la Pascua, kuá' mokua pan yej ayá' kipiá levadura, momiktiá se borregojtzin iga mokua, discipolojmej kitajtankej Jesús:

—¿Kan tikneki manimitzchiwilitij tákual iga tikilwichiwiliskej la Pascua?

¹³ Iwán Jesús kititan omen idiscipolojmej, kijlij:

—Xakan Jerusalén, iwán ompa ankitechoskej se taga' kiwiga a'ti ipan akomi'. Inón xiktokakan, ¹⁴ iwán kan yéj kalakis, xikijlikan iteko inón kajli: “Kijtowa in Tamachtiani: ¿Ipan katiapa cuarto nicenaroj ipan iyilwi la Pascua iwán nodiscipolojmej?” ¹⁵ Iteko kajli yawi mitznextilitij se weyi cuarto pan segundo piso kan óno'ya nochi yej ankinekiskej, ompa xikchiwakan yej tikuaskej.

¹⁶ Discipolojmej yajkij iwán asikej altepe', iwán kasikej nochi kensan kijtoj Jesús; iwán ompay kichijkej tákual iga kilwichiwiliáj la Pascua.

¹⁷ Kuá' tayowáti'ya, Jesús iwán doce idiscipolojmej, yajkij ompa. ¹⁸ Kuá' kixnantókeja mesa iga takuaj, Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga se de amejémempa yej nemi nigaj iwán nisentakua, yawi nenextiti iga manekitzkikan.

¹⁹ Iwán yejemej moknomatikej, mosepantaj-taniáj:

—¿Ix nejya an?

Se' nō kijtoj:

—¿Ix nejya an?

²⁰ Jesús kijtoj:

—Se de amejemen yej andocejmej, yej iwán nemi nisentakua ipansan inin plato, inonwa' in yej yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan. ²¹ Nimitzijliáj iga nej yej iPiltzin Taga' yawij nemiktitij ken ijkuilijto'; e' ¡lástimaj inón taga' yej yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan! Máj yekti katka iga inón taga' amo maki-onoltikan.

²² Mieĵ nemi takuaj, Jesús kikui' se pañ, kimá' gracias Dios iwán kitatajkoloj iga kimajmá' idiscipolojmej. Kijtoj:

—Xikuikañ inín pañ iwán xikuakañ, ininwa' nocuerpoj.

²³ Iwán Jesús kikui' vaso yej kipiá vino, kimá' gracias Dios, iwán kimajmá' idiscipolojmej, iwán inochin konijkej. ²⁴ Jesús kijtoj:

—Inín kijtojneki noesyó iga nikchiwa se'ya pacto, iwán toyawis iga mia' maye'ono iyixtaj Dios. ²⁵ Nimitzijliáj iga ayo' máj nikonij uva iyayo, nikonij sej nuevo vino este kuá' nonos kañ reinarowa Dios.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtoti iga akixmati

²⁶ Kuá' tami' kitakuikilijkej Dios, yajkij ipan se tepe' yej itoka' Olivos. ²⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Amejemen amonochin ankikajtewaskej iga anmoconfiarowaj ipan nej inín yówal iga ijkín ijkulijto': "Nikmiktij iteko borreĵojmej, iwán borreĵojmej papayiniskej." ²⁸ E' kuá' ni-ojpa-isas sej, kuá' anyaskej Galilea, nej achto niati.

²⁹ Pedro kijtoj:

—Malej iga inochin mamitzsenkokajtewakan, e' nej ayá'.

³⁰ E' Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliá iga inín yówal, kuá' aya takujka kayo ome vej, tej eyi vejya tikijtoj iga ayá' tine-ixmati.

³¹ E' Pedro sej kijlij Jesús:

—Malej iga matisenmikikan, nej ayá' nikitoj iga ayá' nimitzixmati.

Iwán inochin ijkón kijtojkej.

*Jesús oradowa ipan se kuayojtzin yej itoká'
Getsemaní*

³² Iwán asikej kan kijliáj Getsemaní, iwán kijlij idiscipolomej:

—Nijo' ximotalikan, nej maniao' manitajtoti wan Dios.

³³ Kiwigákejsan petz Pedro, Jacobo iwán Juan kan oradowo. Iwán Jesús pewa' iga poxsan moknomati' iwán moyolmiktij. ³⁴ Iwán kijtoj:

—Poxsan nimoknomati este ken nimik-isnékiya. Nijo' xikawikan wan xisatokan.

³⁵ Iwán Jesús yajki achi máj wejka, iwán motankuaketza' talpan iga kitajtanilij Dios siga wel amo makiknochiwakan ken yawij kichiwilitij íkuá'. ³⁶ Ijkin kitenewij Dios:

—NoTaj, noPapaj tej nochi wel tikchiwa; xinemanawi kuá' yawij ne-iknochiwatij, e' amo mamochiwa ken nej nikneki, mamochiwa ken tej tikneki.

³⁷ Iwán Jesús yajki sej kan ono' idiscipolomej, kasitoj kojkochokej; iwán Jesús kijlij Pedro:

—Simón, ¿ixtaj tikochto'? ¿Ix awel achi xisato malej se hora? ³⁸ Xisatókanya, iwán xi-oradowkan iga amo mamitztanilikan Tzitzimi'. Nikmati iga amoalmaj kineki xikchiwakan ken nej nikneki, e' amogánajsan awel ankichiwaj.

³⁹ Yajki sej oradowo iwán kijtoj inómejsan tájtol ken achto. ⁴⁰ Kuá' sej yajki kan onokej idiscipolomej, sej kasitoj kojkochokej iga poxsan kochisnekiáj, inón iga aweljo' te kijtojkej.

⁴¹ Kuá' eyi vejya iga oradowoyay, kijtoj:

—¿Ix ankojkochtókejo'? ¿Nemi anmosewiáj? Wítzeja yej kipoxchiwaj yej ayekti iga yawij nekítzkítij nej yej iPiltzín Taga'. ⁴² Ximoketzakan, matiákanya; wí'ya yej nenextiá.

Kiwigaj preso Jesús

⁴³ Jesús t̄atapojt̄oyao' kuá' asiko Judas, se de inón doce yej idiscipolojpa katka. Judas w̄alaj iwán mia' gente yej kiwajligakej espada iwán kuawi'. Inomej kit̄itankej ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley iwán yej ki-mandarowaj judiyojmej. ⁴⁴ Ijkín kijtoj Judas kuá' aya kinextiá katiá in Jesús:

—Yej ankitaskej nikpipitzoj, inonya nokta xikítzkikan iwán xikye' ilpitiakan.

⁴⁵ Kuá' asi' itenoj Jesús, kijlij:

—Tamachtiani, Tamachtiani.

Iwán kipipitzoj. ⁴⁶ Iwán kikítzkijkej Jesús, iwán kiwigakej.

⁴⁷ E' se de inomej yej onoya iwán Jesús, kikixtij iyepadaj,‡ iwán kinagasté' itekipanowan̄i ijefej sacerdotejmej. ⁴⁸ Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix anwalkej annekuikoj ken kuá' se yej tachte'? ¿Ix inón iga ankiwajligakej espada iwán kuawi'? ⁴⁹ Nej nochipa nonoya amowan̄ iga nitamachtijtoya weyitiopan, iwán ayí' annekitzkijkej. E' inín nemi mochíwa kensan ijkuilijto' ipan itájt̄ol Dios.

⁵⁰ Iwán nochi discipolojmej kikajtejkej is̄lti Jesús, iwán chojcholojkej.

Chokotzín yej choloj

‡ 14:47 14:47 Xikita glosario “Espada”.

51 E' se chokotzin kitokatiaya Jesús, tejkuixtiaya iga se tzótzol, iwán kikitziykej; 52 e' yéj ompa kikajtej itzótzol iwán choloj ipetzkan.

Jesús iyixtaj yej kimandarowaj judiyojmej

53 Iwán kiwigakej Jesús iyixtaj ijefej sacerdotejmej, iwán ompa monechkojkej sacerdotejmej yej tayakantokej, yej kimandarowaj judiyojmej iwán yej tamachtiáj ipan la ley. 54 E' Pedro kiwejkatokatiajki Jesús, este ipan ipatioj ijefej sacerdotejmej, iwán Pedro motálij wán policiyajmej;§ moskojtoyaj titenoj.

55 Ijefejmej sacerdotejmej iwán nochi yej kimandarowaj judiyojmej, kitemowayaj tejté yej manesi iga Jesús kichij yej ayékti iga wel makimiktikan; e' ayá' kasiliayaj. 56 Iwán mia' yej kipantiayaj Jesús, e' ayá' sesan itajtölmej. 57 Iwán sekin tajtojkej iga kipantijkej Jesús, kijtojkej:

58 —Nejemen nikakikej iga Jesús kijtoj ijkín: “Nej nia nikxixitínati inín weyitiopan yej tamachíwal, iwán ipan eyi días nia sej nikchíwati se' yej ayéj tamachíwalpa.”

59 E' malej ijkón kipantiayaj, ayá' sansé kij-towayaj.

60 Iwán ijefej sacerdotejmej moketza' iyixtaj sekin, iwán kitajtan Jesús:

—¿Aya'taj titajtowa achi? ¿Ix ayá' tikaki iga nemi mitztelwiáj?

61 E' Jesús atajtoj. Ijefej sacerdotejmej sej kitajtan:

§ 14:54 14:54 Xikita glosario “Policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiopan”.

—¿Ix teyja in tiCristoj yej iPiltzın Dios yej kiweyimatiá?

⁶² Jesús kijtoj:

—Nejya nokta. Anyawij anne-itatij nej yej iPiltzın Taga' newatos iladoj iye'ma' Dios yej nochi wel kichıwa, iwán anne-itaskej nemi niwı' ipan mixti cılojkóbapa.

⁶³ Iwán ijefej sacerdotejmej, kitzatzayan itzótzol iga kuejkuesiwi' iwán kijtoj:

—Ayo' tiknekij agaj máj mate-ijli de yéj.

⁶⁴ Amejemen ankikakikej iga kimalılij Dios; ¿kén ankijtowaj amejemen?

Iwán inochın kijtojkej iga mamomıktiya.

⁶⁵ Sekin pewakej iga kichijchakej, iwán kixtzakkej iwán kimagakej, kijliayaj:

—¡Siga tiprofetaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

Iwán policiyajmej kixaygatatzınkej Jesús.

Pedro kijtowa iga akixmati Jesús

⁶⁶ Pedro onoya tani ipan patio, iwán íkuá' ompa asi' se isirvientaj ijefej sacerdotejmej;

⁶⁷ iwán kuá' kita' iga Pedro nemi moskowa titenoj, kitachılijtiká', iwán kijlij:

—Tej no tinemiá iwán Jesús de Nazaret.

⁶⁸ E' Pedro kijtoj iga ayá', kijtoj:

—Anikixmati, niga nikmati de te nemi titaj-towa.

Iwán Pedro kisa' juerájbapa kan kalakilo, iwán íkuá' takuıga' se kayo. ⁶⁹ Iwán inón sirvienta sej kitachılijtikısa' Pedro, iwán kijlij yej ompa ojonokej:

—Inın taga' de yejémempa.

⁷⁰ E' Pedro sej kijtoj iga akixmati Jesús. Ayá' wejkati', yej ompa onoyaj sej kijlijkej Pedro:

—Mataj tejwa' tinemiá no iwán yejemej; tej de Galilea iga nikakij titajtowa kensan yejemen.

⁷¹ Iwán Pedro kijtoj iga kitzto' Dios iwán makiknochiwa siga takajkayawa, iwán kijtoj:

—Ayá' nikixmati inón taga' yej nemi anne-ijliáj.

⁷² Iwán íkuá' takuiga' sej in kayo. Iwán Pedro kejlán yej kijtoj Jesús: “Kuá' kayo aya takuika ome vej, tej tia tikijtoti eyi vej iga ayá' tine-ixmati.” Iwán kuá' Pedro inón kejlán, pe' iga choğa'.

15

Kiwigaj Jesús iyixtaj Pilato

¹ Kuá' tanesi', ijefejmej sacerdotejmej mon-echkojkej iwán wewetkej yej kimandarowaj judiyojmej, iwán yej tamachtiáj ipan la ley iwán nochi yej kimandarowaj judiyojmej. Iwán Jesús kilpitiajkij iga kikawatoj iyixtaj pilato. ² Pilato kitajtan:

—¿Ix tejya in iRrey judiyojmej?

Jesús kijtoj:

—Ijkonya ken tej tikijtowa.

³ Iwán ijefejmej sacerdotejmej kitejtélwiayaj Jesús. ⁴ Iwán Pilato sej kitajtan Jesús:

—¿In tej atikijtowa nité? Ta' xikaki nochi yej mitzijliáj iga mitztélwiáj.

⁵ E' Jesús nité akijtoj; inón iga Pilato poxsan madmiradoj.

Mojtowa iga mamiki Jesús

⁶ Ipan iyilwi la Pascua, Pilato nochipa kima-jkawayaya se preso yej la gente kitapejpenaya. ⁷ Onoya se preso yej itoka' Barrabás; sen-onoyaj iwán sekin yej no tamiktijkej kuá' yajkij icontraj igobiernoj. ⁸ Iwán mia' walkej, iwán pe' kijlijkej Pilato iga makimajkawa se ken kitekichíwa. ⁹ Pilato kijtoj:

—¿Ix ankinekij manikmajkawa iRrey judiyojmej?

¹⁰ Inín kijtoj iga kimatiá iga ijefejmej sacerdotejmej kixitayaj Jesús, inón iga kiwigakej iyixtaj. ¹¹ E' ijefejmej sacerdotejmej kitejteki-makakej la gente iga makitajtanikan iga makimajkawan Barrabás. ¹² Iwán Pilato sej tatajtan:

—¿Té ankinekij manichíwili yej ankipliáj iRrey judiyojmej?

¹³ Yejemen tzajtzikejpa iga kijtojkej:

—¡Xikmikti ipan cruz!

¹⁴ E' Pilato kijtoj:

—¿Tétaj kichij yej ayekti?

E' yejemen majya tzajtzikej:

—¡Xikmikti ipan cruz!

¹⁵ E' Pilato kinekiá makiye'itakan, inón iga kimajkaj Barrabás iwán kitekimá' soldadojmej iga makimagakan Jesús iwán iga makimiktij ipan cruz.

¹⁶ Iwán soldadojmej kiwigakej Jesús ipan ipatioj palacio, iwán kinejnechkojkej nochi soldadojmej. ¹⁷ Iwán kakiltijkej se sotantzótzol yej axokoti', iwán se corona* de witzti yej

* **15:17** 15:17 Xikita glosario "Corona".

kijkitikej iga kiyawalchijkej. ¹⁸ Iwán pəwakej iga kitzajtzilijkej:

—ǀXiye'ono iRrey judiyojmej!

¹⁹ Iwán kikuajkuawitekkej iga kuawi', kichijchakej, iwán motankuaketzakej iná', iga ken kiweyimatiayaj. ²⁰ Kuá' kajawilmátikeja, kikixtilijkej inón tzótzol yej axokoti', iwán sej kakiltijkej sej yej itzótzolpa nokta, iwán kikixtijkej iga kimiktijtoj ipan cruz.

Kiclavərowaj Jesús ipan cruz

²¹ Iwán se taga' yej ichan altepe' Cirene, yej itoka' Simón, yej itajpa Alejandro iwán Rufo, ompa panotiaya iga yajka imilpan, iwán yéj kitekimakakej iga makiwiguili Jesús icruz.

²² Iwán kiwigakej Jesús kan kijliáj Gólgota, yej kijtojneki Kan ono' Kuaomi'. ²³ Iwán kimakakej vino yej nenelijto' iwán remedio yej itoka' mirra, e' Jesús akonij. ²⁴ Kuá' kiclavərojkeja ipan cruz, soldadojmej kikuikej itzótzol Jesús iga kirrifərojkej iga makimatikan te kiwigas sejsé de yejemej.†

²⁵ Yowalti' las nueve kuá' kiclavərojkej Jesús ipan cruz.‡ ²⁶ Iwán kitalkej ikuapan kan kijkuilijkej te iga kimiktijkej, ijkín ijkuilijtoya: “IRREY JUDIYOJMEJ.” ²⁷ Iwán na' kan kiclavərojkej Jesús pan cruz, no kiclavərojkej ome yej tachtekij, ipan sejsé icruz, se iladoj iye'ma' iwán se' iyopochkampa. ²⁸ Ijkón iga mochij yej ijkuilijto' ipan itájtol Dios: “Kitakej ken se yej kichij yej ayekti.”§

† 15:24 15:24 Sal 22:18 ‡ 15:25 15:25 Sal 22:16 § 15:28 15:28 Is 53:12

²⁹ Iwán yej panowayaj itenoj Jesús, kipinajtiayaj, este kikuatzejtzelowiliayaj iga kijliayaj:

—Ayki', tej tikijtoj iga tikxitinas weyitiopan, iwán ipan eyi día wel sej tikojpachíwa,*
³⁰ moganaj ximomanawi, iwán xitemo ipan cruz.

³¹ Ijkonsan no ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj pan la ley, kipinajtiayaj, iwán mojliayaj:

—Sekin kimanawij, e' yéj imatika awel momanawia.† ³² Siga Cristo yej iRrey israelitajmej tikitaskej iga temoj ipan cruz, ijkón sí ticredoskej.

Iwán yej na' pilojtoyaj ipan sejsé icruz, no maltajtowayaj iga Jesús.

Miki Jesús ipan cruz

³³ Kuá' asi' tajkodía, noyan ipan tajli takomitía', ijkón takomititoya este las tres tiotakpan. ³⁴ Iwán íkuá'ya Jesús tzajtzi' iga inochi itájpjal, kijtoj:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —yej kijtojneki: TinoDios, tinoDios, ¿te iga tinekájteja?‡

³⁵ Sekin yej ompa onoyaj, kikakikej, iwán kijtojkej:

—Ta' xikakikan, nemi kinotza ikyapa profeta Elías.

³⁶ Iwán se de yejemempa motaloj, kapachoto tejté yej ken ichka' pan xoko'vinoj. Kilpij ipan ojta', iwán kitecholtij Jesús, iga makichichina. Kijtoj:

* **15:29** 15:29 Sal 109:25 † **15:31** 15:31 Sal 22:7-8 ‡ **15:34** 15:34 Sal 22:1

—Xikajtewakan, matikitakan siga wi' Elías kitemowiki. §

³⁷ Iwán Jesús tzajtzi'pa iga tajtoj, iwán mígui'ya. ³⁸ Iwán tzótzol* yej iga tajkotchaktoya weyitiqpan, tajkotchayani', pewa' ajko iwán tzayantiwalaj este tani. ³⁹ Ijefej soldadojmej yej onoya iyixtaj Jesús, kuá' kita' kén iga tzajtzi' iwán migui', kijtoj:

—Mataj melá' inín taga' iPiltzin Dios.

⁴⁰ Ompa nō onoyaj sekin siwatkej, tachixtoyaj wejka; onoyaj María Magdalena, iwán se' María yej iyémejpa José iwán Jacobo yej tetzojo', iwán ompa nō onoya se' siwa' itoka' Salomé. ⁴¹ Inimej siwatkej kitokatinemiáj Jesús, iwán kipalewijkej kuá' nemiá Galilea. Ompa onoyaj nō mia' siwatkej yej senyajkij Jerusalén iwán Jesús.

Motoka Jesús texapoko

⁴² Inón día kichiwaj yej monekis iga mostapa día kuá' mosewilo. Kuá' némiya tayowati, ⁴³ se taga' yej itoka' José yej ichan altepe' Arimatea yej onoya ipan inón grupo yej tayakantokej yej kimandarowayaj judiyojmej, yajki kitato Pilato iwán ayá' majmawi' iga kitajtan icuerpoj Jesús iga makitoka. Yéj nō kichixtoya keman wi' reinaroki Dios. ⁴⁴ Pilato madmiradoj kuá' kika' iga nimanín mi' Jesús, iwán kinotza' ijefej soldadojmej iga kitajtan iga ix an ijkonya. ⁴⁵ Kuá' inón capitán kimañiltij iga mi'ya Jesús, Pilato

§ **15:36** 15:36 Sal 69:21 * **15:38** 15:38 Inón weyitiqpan yej onoya Jerusalén kipiaya kan petz sacerdote kalakiá, ompa tajkotchaktoya iga se cortina. Ex 26: 31-33. Xikita glosario "Cortina".

kijlij José iga wel kitokas Jesús. ⁴⁶ Iwán José kikowato se sámana, iwán yajki kitemowito icuerpoj Jesús ipan cruz iwán kikikimiloj iga inón tzótzol. Iwán kitoga' ipan se texapo' yej ichkuatoyay. Iwán kitentzakua' iga se weyiyawalte'ti.† ⁴⁷ María Magdalena iwán se' María yej íye'pa José, kitakej kan kitokkej Jesús.

16

Ojpa-isa Jesús

¹ Kuá' pánoja día iga mosewilo, María Magdalena, Salomé, iwán María yej íye'pa Jacobo, kikojkej yej ajwiya' iga kitáliliáj icuerpoj Jesús. ² Iwán isájpasan domingo asitoj kan toktó' Jesús, kisa'ya tonati'. ³ Iwán mojliayaj:

—¿A'yéj an teenilij te'ti yej iga tentzaktó' inón animajtexapo'?

⁴ E' kuá' tachakej, kitakej iga inón weyite'ti ayo' kitentzaktóya animajtexapo'. ⁵ Kuá' kalakkej animajtexapoko, kitakej se chokotzin ewato' a la derecha, kakijto' se weya'tzótzol yej istá'; iwán momajtijkej. ⁶ E' yéj kijtoj:

—Amo ximajmawikan; amejemen ankitemokoj Jesús de Nazaret, yej kimiktijkej ipan cruz. Yéj ojpa-ísa'ya; ayo' teyi nigaj. Ta'ki' xikitakan kan kitekakaj.* ⁷ Xákanya inán, iwán xikijlikan idiscipolojmej iwán Pedro: “Jesús yawi asiti achto Galilea que amejemen, iwán ompígaya ankitaskej, ijkón ken mitzijlijkej.”

† 15:46 15:46 Is 53:9 * 16:6 16:6 Sal 16:10

8 Inomej siwatkej cholotikiskej animajtexapoko; kuekuechkatiajkij iga momajtijkej. Iwán ayagaj te kijlijkej iga majmawiáj.

Jesús kixnextiliá María Magdalena

9 Kuá' ojpa-ísa'ya Jesús, isájpasan domingo, kixnextilij achto María Magdalena, yej kikixtilij ikya siete malespíritoj. 10 Yéj yajki kimatiltito yej kitokatinemiáj Jesús; kasitoy moknoomatitoyaj iwán chokatoyaj. 11 Kuá' yejemej kimatikej iga Jesús ojpa-ísa' iwán iga María kíta'ya, yejemen akicredojkej.

Jesús kixnextiliá omen idiscipolojmej

12 Después Jesús kixnextilij omen yej nemi yayaj ipan ojti wéjkaya iga altepe'; e' sé'paya iga nesía. 13 Yejemej no yajkij iga kimatiltitoyaj sekin, e' yejemej no ayá' kicredowilijkej ken iga kijtojkej.

Jesús kitekimaka idiscipolojmej kén iga machiwakan

14 Máj máj Jesús kixnextilij once idiscipolojmej kan nemi takuaj. Iwán Jesús kajajwa' inomej iga ayá' kicredowayaj iga yoltakuaktikejo' iga ayá' kicredowilijkej inomej yej kitakej iga Jesús ojpa-ísa'ya. 15 Iwán Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Xakan noyan ipan tajli iwán xikpowilikan nochí gente ye'noticiaj kén iga Dios tamánawía. 16 Yej kicredoj iwán mobautizaroj, Dios kimánawij; e' yej akicredoj, Dios kinkochiwas. 17 Iwán inomej yej kicredoskej kichiwaskej yej ayi'pa mo-ita. Ipan notoka'

kikixtiskej malespíritojmej, iwán yawij tajtotij ipan nuevo tajtolmej. ¹⁸ Kikitzkiskej kowamej iga imamej, iwán siga koniskej tejté yej temiktiá, até kichiwiliskej. Kitaliskej imamej ipan yej wetitokej, iwán achitiaskej.

Jesús tejkawi ipan cielo

¹⁹ Kuá' tami' tajtoj wan idiscipolomej, toTeko Jesús tejkaj ipan cielo, yajki motalito iladoj iye'ma' Dios.† ²⁰ Iwán discipolomej kiskej iga kipowatoj noyan kén iga Dios tamanawiá. ToTeko Jesús kipalewiaya idiscipolomej iga kuá' kipowayaj ye'noticiaj, kichiwaya yej ayi'pa mo-ita iga manesi iga mela'ciertoj yej kijtowayaj. Ijkónyawa'.

† **16:19** 16:19 Sal 110:1

**Itájtōl toTēko ipan mela'tájtōl
Nahuatl, Isthmus-Mecayapan: Itájtōl toTēko ipan
mela'tájtōl New Testament**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nahuatl, Isthmus-Mecayapan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

8d5b6a33-8846-5c0f-ae8f-62c94f894f7b